

commendatione *Ludovici Py* Imp. à *Baduradi* Ep.
legatis ab *Aldrico* Cenomanensium Ep. impetratum,
28 Maij *Paderbornæ* illatum est, urbisq; illius ac dice-
cesis præcipuus exinde Patronus habitus cultusque
In hodiernum diem. Divi hujus patrocini-um cum
in varijs morbis, tum in arenarum & calculi præser-
tim doloribus medendis mirificè inclaruit. Liceat
mihi hoc loco inserere versus planè aureos, quos ta-
bula argentea incisos, cum ingentis pretij supellecti-
li sacra, ipsiusque Sancti statuâ ex argento affabrè fa-
ctâ in Cathedrali suo templo *Paderbornensi* an 1681
die 15. Febr. ex voto obtulit Reverendiss. & Celsiss.
Princeps *Ferdinandus* Episc. *Paderborn* ac *Monast.*

S. LIBORIO

EPISC. ET. CONF

ARENARVM. ET. CALCULI. DOLORIBVS
CONFLICTANTIVM. PRÆCIPVO. APVD
DEVM. ADVOCATO

FERDINANDVS

DEI. ET. APOSTOLICAE. SEDIS. GRATIA
EPISC. PADERBORN. AC. MONAST. BVRGGRAV
STROMBERG. S. R. I. PRINC. COMES. PYRMONT
DOMINVS. IN. BORCKELO. ET. LIB. BARO
DE. FVRSTENBERG

VOT. SOL. AN. MDCLXXXI

SALVETE. O. SACRI. CINERES. SAL-
VETE. LIBORI

PRODIGIIS. CELEBRES. GRANDIBUS
EXUVIÆ

GALLIA. VOS. OLIM. CENOMANIS
 MISIT. AB. ORIS
 NVNC COLVMEN. PADERÆ. PRÆSI
 DIVMQVE. MEÆ
 VOS. EGO. VOS. SVPPLEX. VENEROR
 TV. QVÆ. DAMVS. ARÆ
 MVNERA. * TV. NOSTRAS. ACCIPE
 DIVE. PRECES
 NE. FESSVM. MORBO. POSTHAC. ME
 TENTET. ACVTO
 CALCVLVS. AVT. RENES. URAT
 ARENA. MEOS
 HIS. TE. NAMQUE. MALIS. MIRA
 VIRTUTE. MEDERI
 MVLTA. DOCET. SACRIS. FIXA
 TABELLA. THOLIS
 TVNC. MEA. MVSA. TVOS. LATÆ
 CELEBRABYT. HONORES
 SVPLICIBVS. FACILEM. SÆPE
 FERENTIS. OPEM
 TVNC. MIHI. LÆTA. FLVENT. NIVEIS
 SIGNANDA. LAPILLIS
 TEMPORA. TVNC. CVLTVS. CRE
 SCET. VBIQUE. TVVS

* Ea sunt primæ magnitudinis candelabra sex, cum Christi crucifixi effigie & statua S. Liborij, ex solido argento omnia; quæ pretium octo millium Imperialium nummum facile excedunt. Sunt & alia id genus munera argentea Hamburgi sub artificis manu tantumdem ferè valitura. Anno 1267 (non verò 1277, quem J. Bollandus exprimit in Comment. historico actis S. Liborij præmisso § 5 num. 32.) *Wernerus Archiep. Maguntinus visitans Reliquias S. Liborij in Paderborne, meritis ejusdem Sancti. ibidem à calculo liberatus est.* Gobel. Person. et 6. cap. 67. Anno 1646, die 9 Junij S. Liborij cultus propagatus est in Umbria per Peregrinum Carlenum Amerinum Abbatem illatis Ameriam S. Liborij Reliquijs. Anno 1651. exeunte Junio, Illustriss. & Reverendiss. D. *Theodorus Adolphus Episc. Paderborn. per Rimum & Illustr. D. Hermannum Wernerum Baronem Wolff Metternich ex Gracht, Cathedr. Eccles. Paderborn. tunc Canonicum, nunc Decanum*, transmisit Sereniss. Electori *Maximiliano* utriusq; Bavarix Ducis diu expectatam de cranio S. Liborij particulam, adeo salutari effectu, ut desperatam à medicis sanitatem cessante illico calculi dolore quo conflabat acutissimo, recuperaret, ac rem hanc prodigiosam in acta juberet referri. Anno MDCLXXIX Kalendis Aug. *Illustriss. Bonvisius Archiep. Thessalonienensis & Nuntius Apostol. Vienna*, impetravit à Celsiss. Princ. & Ep. Paderborn. & Monaster. *Ferdinando S. Liborii* Reliquias in templo S. *Caroli Neapoli* reponendas, eo fructu, ut plures gravissimis morbis affecti illic pristina restituti sint

sanitati: ut *Joan. Matthæus Paravicinus Collegii S. Caroli Congr. Regulæ S. Pauli Neapoli Præpositus* litteris suis an. 1681. 7. Kal. Febr. ad Cellis. Princ. *Ferdinandum* datis luculenter attestatur. Circa idem tempus missis quoque Reliquiis ad Ill. Com. Michaëlem Casoni in æde *S. Maria de Vineis Genuensi* in urbe locandis, idem Princeps cultum *S. Liborii* latius amplificavit.

Num. XXIII. EVERHARDVS.] *S. Henricus Imperator* tria *Bamberge* templa construxisse legitur; primum Cathedrale SS. *Apostolis Petro & Paulo ac S. Georgio* M. dicatum, consecratumq; anno MXI, ut ex *Hoffmanni Annalibus Bambergensibus* asserit *Gretserus* in notis ad cap. 23. vitæ *S. Henrici*; vel anno MXII, ut *Chron. MS. Saxonie*, *Gobelinus* & plerique alij recentiores; vel an. 1013 pridie Non. Maij, ut *Anonymus noster*. De hac dedicatione *Ditmarus* hunc in modum scribit lib. *Chron. 6*: *Peraclata in civitate Bavenbergensi Ecclesia majore, cum natalitius Regis dies esset, & trigessimus quintus jam inciperet. secundo Nonas Maij. omnis primatus ad dedicationem istius aulae ibidem congregatur: & sponsa hac Christi per manus Joannis Patriarchæ de Aquileia, & aliorum plus quam triginta Episcoporum dedicatur. His ego peccator interfui.* *Marianus* quadraginta sex Pontifices, *Chron. MS. Saxon.* triginta sex, *Gobelinus* triginta huic celebritati adfuisse refert. Fallitur autem *Annalium Boicorum* scriptor, dum lib. 15. num. 36. ad an. MXII scribit, eadem occasione templum *D. Benedicto* sacrum in monte *Monachorum* fuisse consecratum: cum illud anno demum 1015 post reditum ex Italia

Italia, recuperatamq; Divi Benedicti ope sanitate, Imperator sanctus exstruere ceperit. Errat quoque Leo Ostiensis in Chron. Casinensi lib. 2. cap. 46. templum *S. Georgij* à Benedicto P. M. consecratum scribens: nam anno MXX, ut Hermannus Contractus, sive ut Lambertus Schafnab. & Conradus Ursbergen, an. 1019, *Benedictus Papa Babenberg veniens Ecclesiam sancti Stephani dedicavit, in meridiana parte civitatis, sub ordine Canonico.* Denique an. 1021. *Eberhardus* Episc. Babenberg. dedicavit tertium templum in monte, in honorem *S. Michaëlis & S. Benedicti*, presentibus Archiepiscopis *Aribone* Moguntino, & *Piligrino* Colonienfi, pluribusque alijs Episcopis. *Urspergen*. ad an. 1021. *Vita S. Henrici* c. 6.

Num. XXIV. SUTGERUS] *Adi Dumarum Mersburg.* lib. 8. pag. 248. edit. Mader. ubi etiam *Sutgerum* rebus humanis exemptum scribit decimo anno regni S. Henrici, 13. Kal. Decembr. Acta beati hujus Antiltitis edidit *Albertus Bötthorst* Monast. Westph. Agunt de eodem *Ertmannus* in Chron. MS. Osnabrug. *Bernardus Wittus* in MS. Chron. Westphaliæ. *Crantzius* Metrop. lib. 3. cap. 35. *Cratopolus, Cleinsorgius, Fabritius* in Origin. lib. 2. De *B. Sutgero* leguntur hi versus:

Gaudet Svederj meritis devotio Cleri,

Regnas in celis pastor Svedere fidelis.

Sepultus est *Monasterij* in veteri æde *S. Pauli*, ubi in ara majori visitur ejusdem statua, lævo humero par gestans turturum: imagini ejus subscripti sunt hi versus:

*Omni pollebat virtute, bonisq; virebat
Sanctus Suederus, in mundo providus herus;
Præmia virtutis tenet hic modo regna salutis.*

Obijt, teste Boi. hoistio, anno 1013. alij tamen defun-
ctum volunt an. 1012. Chron. MS. Saxon. an. 1011.

Ibid. THIEDRICUS J Hunc *Ditmarus* lib. 7. pag. 213. & lib. 8 pag. 248 *matertera sua filium* appellat: diversusq; videtur à *Thiedrico* illo, quem *Ditmarus* lib. 6 pag. 165. 169 & lib. 7 pag. 189. *nepotem suum* nominat, communiq; electione memorat designatum Archiepiscopum Magdeburgensem post *Waltherdum* an. 1012. prid. Id. Augusti mortuum: cujus tamen electionem *Henricus* Rex noluit habere ratam, sed *Geronem Capellanum* suum Magdeburgensium Ecclesiæ, præviâ Cleri electione, 22. Sept. præfecit. *Thiedrico Geronis vice deinceps habito*, ceu tradit cit. lib. 6 pag. 169 *Ditmarus*. *Theodorico* Monasteriensis Episc. cognomen fuit *Bonus Are*: quam ob causam non defunt, qui materteram *Ditmari* nuptam velint *Comiti Arensi*. Situm verò fuit castrum & comitatus *Are* ad cognominem fluvium, qui infra *Sinciacum* oppidum, ex adverso urbis *Lintz*, se Rheno jungit. Vetus castrum *Are*, in confinio *Ubiorum*, ruderibus dudum suis sepultum, Comitum olim illustrium *Colonien*si Ecclesiæ obnoxiorum sedes fuit: quorum posteri *Nueneræ* Comites se dixerunt. Ex hac familia, præter *Thiedricum* hunc XII. Episc. Monasteriensem, originem traxerunt *Roberus de Are*, 19 *Abbas Prumiensis*, d. functus an. 1068; *Theodoricus de Are*, *militaris & reip. utilis* celebratus in Chron. MS. Saxon.

Saxon. ad an. 1115; *Gerhardus Comes de Are* in litteris *Philippi Colon. Archiep.* datis an. 1169, & *Otonis IV.* diplomate an. 1204 *Adolpho Colon. Archiep.* concessio nominatus, cit. Apolog. parte 2. pag. 6. & 9. *Theodericus de Are* 32. Episc. *Ulirajectenſis*, qui obiit an. 1212 Nonis Decembris; *Theodericus de Are filius Gerhardi Comitis* in litteris adductis à Buchelio pag. 189. & 190. *Ludovicus de Are Monachus Heisterbac.* apud *Cæſar. Heisterbacen.* qui obiit anno 1220. 31 Martij. Et *Gerhardus Comes de Neuvvenare* an. 1257. 26. Maji in diplom. *Richardi Regis Romanorum* cit. Apol. pag. 16. Cæterum *Thiedricus Monasterienſis Ep.* obiit an. 1022. 10 Kal. Februarij. Hostilia paſſus est ab *Herrimanno Comite Gerbergæ filio*, *Ditmar.* lib. 7. & ab *Henrico Comite Hermannii filio*, *Ditm* lib. 8. *Kersbrochius Theodoricum Ep.* *Liesbornenſis Comitis* filium; *Tympius* verò *Monachum Liesbornenſem*, nullo veri colore fuiſſe ſingunt.

Num. XXV. CASTELLUM GRUONA] Regiam olim & Palatini ſedem fruſtra quaras in *Thuringia*, vel ad ripam *Viſurgis*, ſed in diœceſi *Hildesheimenſi* ad fluvium *Loinam* ſive *Leinam*, olim in pago *Loinga* ſive *Logingaha*. Vide S. *Godehardi Acta* 4. Maji tom. I. apud *God. Henſchenium & Dan. Papebrochium* cap. 4. num. 24.

Ibid. POSTERITAS] Hos verſus à *Browero* omiſſos ex autographo reſtitui.

Num. XXVI. ISMAELEM DUCEM.] *Nonnoſius* in *Actis S. Heimrici Imp.* cap. 22. ſcribit *Iſmaelem Ducem Bambergæ* mortuum, & in capitulo majoris mo-

nasterij sepulchrum. Eodem cap. leges prodigiosam calculi curationem : & apud Leonem Ostiensem lib. 2. cap. 43 in edit. *Angeli de Nuce.*

Num. XXVII. ALBUM AMBULATOREM.] Asturconem, toltarium equum, cujusmodi Itali *Chineam* appellant, qualis hodieque in pervigilio SS. Apostolorum Petri & Pauli, Pontifici Maximo à Rege Hispaniæ, velut S. R. Ecclesiæ vasallo respectu utriusque Siciliæ, cum aureorum aliquot millium canone quotannis offertur. Hoc incisum lucem quoque accipit à Leone Ostiensi in Chron. Casinen. lib. 2. cap. 46. cui tamen refragatur Ditmarus principio lib. 7. scribenti in Chron. cit. lib. 2. cap. 31. *S. Henricum* imperij insignia accepisse à Benedicto PP. die S. Marci, in quem eo anno inciderit Pascha: cum Ditmarus id factum velit 6. Kal. martij die Dominica: quod ipsum tamen non probatur alijs, qui feriam 4. Kalendis istis attribuunt: cum an. 1014 littera Dominicalis fuerit c.

Ibid. S. MINIATIS] Militis ac Martyris, cujus Acta Surius refert a. d. 25. Octobris, in quibus sub *Decio Imp.* passus legitur *Florentia*, ut Browerus jam observavit.

Num. XXIX & XLVIII. S. ALEXI.] *Meinwercus* votum istud anno 1014. *Romæ* concepit, verum quandonam exsolverit, nusquam annotatum reperi. facellum S. *Alexij* dedicavit *Meinwercus* 13. Kal. *Februarij*. Huic adjunctum olim fuit angustum habitaculum sive cellula, in qua inclusus fuit more illius ætatis haud infrequenti *Paternus Monachus* & Sacerdos *Abdinghoffensis*, gente Scotus: is annis aliquot rigi-

rigidam istic vitam sanctamque duxit, donec anno 1058 Cœnobium moderante *Egilberto* Abbate tertio, tota urbs *Paderbornensis* & cellula una cum habitatore suo Paterno tristi incendio consumeretur. Rei historiam *Celsiff. Princeps Ferdinandus* ex autographo *Mariani Scoti* Chronico, quod in Vaticana Bibliotheca nunc adservatur, olim descripsit in hunc modum: Anno *MLVIII* *Podelbrunna* civitas cum duobus *Monasterijs*, idest, *Episcopatus* & *Monachorum* feria sexta ante *Palmas* igne consumitur. In *Monasterio* autem *Monachorum* erat *Paternus* nomine *Monachus* *Scotus*, multiq; annis inclusus, qui etiam combustionem pronunciabat. Hic ambiens martyrimum, pro nullo foris exiit, sed in sua clausula combustus, per ignem pertransiit in refrigerium: de cuius etiam sepulcro quadam bona narrantur. Ipsi vero statim diebus feria secunda post *Octavas Pascha*, exiens de *Colonia*, causa claudendi cum *Abbate Fuldensi* ad *Fuldam*, super matram in clausula ipsius, ubi supra eandem matram combustus & passus est, ego oravi. Hæc *Evliorins Marianus*. In *Necrologio Abdinghoffensi* ad diem *XIII Aprilis* hæc leguntur: *Obijt Paternus* inclusus *Monachus* nostræ congregationis anno 1058. reputatur sanctus. Agit de *B. Paterno* *Daniel Papebrochius* decima die *Aprilis* tom.1. Sacellum *S. Alexij* è rudibus denuo excitavit *Henricus VI*, in ferie *Abbatum Abdinghoff*, 39. is anno 1670. 14. *Julij*, primum lapidem pro novi sacelli structurâ posuit, elegantique opere absolutum, an. 1673 die *S. Alexio* sacro 17 *Julij* dedicavit *Reverendiss. & Celsiff. Ep. & Princ. Paderborn*

born, *Ferdinandus*: qua de re idem *Henricus* Abbas commentariosum typis vulgavit, cum hocce titulos *Monumentum S. Alexio Conf. sacrum*.

Num. XXX. CLUNIACUM] Abbatia est illustris in Ducatu Burgundiæ, ad amnem *Gosne*, 4 leucis à *Matiscone* Episcopali civitate in occalum distans, caput *Ordinis Cluniacensis*, exemptum à jurisdictione Episcopi Matisconen. vid. *Concil. Trident. S. ff. de Regular. cap. XI*. Hoc cœnobium religione celeberrimum an. 1014 moderabatur *S. Odilo*, cui *D. Henricus* Imp. obtulit insigne illud imperiale, quod præceperat *Benedictus PP.* fabricari quasi aureum pomum atq; circumdari per quadrum pretiosissimis quibusq; gemmis ac auream desuper crucem inseri, instar speciei hujus mundanae molis, qua in quadam rotunditate consistere p. rhibeitur: ceu testatur *Glaber Rodulfus* histor. lib. 1. cap. 5. non vero lib. 2. in fine, ut citatur ab Auctore *Annal. Boicorum* parte 1. lib. 15. num. 36. *S. Odilo* dum famis valida *Aquitania* fines vehementer affligeret, exhaustis jam in pauperum usus arariis & horreis, mox etiam plurima sacrarij vasa confregit, insignia Ecclesie ornamenta distraxit, CORONAE quoque, quam sibi *Imp. Henricus* ob sui memoriam destinaverat, non pepercit. *Petrus Damiani* in vita *S. Odilonis* apud *Surius* tom. 1. cap. 3. Nonnosius quoq; in vita *S. Henrici* c. 26. donum *Oasloni* oblatum appellat coronam auream pretiosissimis gemmis adornatam: non aliam utique quam à *Benedicto PP.* acceperat: nam priorem regiam coronam super *Altare Principis Apostolorum* suspendi præceperat *S. Imperator*, ut habet *Chron. MS. Saxo.* ad an. 1014. Ibid.

Ibid. MEINWERCUS XIII. FRATRES PETIIT]
 Vide Gobel. Cosmodr. atar. 6. c. 52 p. 210. Brower-
 us in scholijs pag. 208. & seq. castigat Crantzium,
 quòd S. Henrico hanc Monachorum deductionem
 attribuerit: idem meretur Annalium Boicorum au-
 ctor, qui ita scribit parte I. lib. 15. num. 41 ad an. 1015:
 Imperator Valonem Abbatem Corbejensem loco movit,
 & virorum quos integrioros noverat, ex eo sanctitatis
 domicilio secum Paderbornam deduxit, ubi ponerent
 religiosa novi cœnobij fundamenta. Ibidem fugillat
 idem scriptor Hermannum Marchionem Misniae,
 Ekkehardi filium, Bolislai Ducis Poloniae generum
 ceu mentiri solitum, quod tamen citatus ab eo Ditmar-
 us lib. 7. non de Hermanno, sed legato Bolislai
 Ducis Sbigneo, sententiâ satis perspicuâ, scripsit,
 quem chron. MS. Saxon. Stoinewum appellat. Ob-
 serva hoc num. 30 pag. 35 l. 9. S. Henricum Imp. Ec-
 clesie Paderbornen. diploma dedisse aureo sigillo bul-
 latum: cujusmodi etiam ab Oitone III. Hildeshei-
 mensi Ecclesie datum fuisse, compertum habeo. Le-
 ge Bernardi Mallinckrotij lib. de Archicancell. in
 Ferdinando III. Imp pag. 116, vel in alia edit. 118, ubi
 hujus loci meminuit.

Num. XXXI. Expeditionem S. Henrici in Po-
 loniam, sumtumque adversus Bolislaum bellum, de-
 scribit Ditmarus lib. 7. & Hildesheim Chron. apud
 Du Chesne ad an. 1015. Expeditione Polonicâ satis
 infeliciter confectâ Imperator, qui 17 Kal. Octobr.
 dedicationi Paderbornensis templi interesse non po-
 tuerat, natalem Dominicum in Patherbrunno festivo
 peregit.

perēgit gaudijs. Ditin. lib. 7. & Chron. Hildesh. De
 primariæ ædis dedicatione legendus etiam *Gobeli-*
nus atāt. 6. cap. 52. sed corrigendus pag. 210. lin. 27.
 annus MCXV. à typhothetâ malè expressus, substitui-
 endusque an. MXV.

Num. XXXII. DE BONIS HEREDITARIIS IN SA-
 XONIA URBEM PLESSE. J Magnificum profecto do-
 num! quod longo exinde tempore mansit in ditio-
 ne Episcoporum Paderbornensium. Exstant de ca-
 stro & dynastia *Plesse* tabulæ. quas abs re non erit hoc
 loco proferre: *Henricus Dei gratia Romanorum Im-*
perator, & semper Augustus, & Rex Sicilia Fidelibus
suis Clero, hominibus, & univērsis Ministerialibus Pá-
derbrunnensis Ecclesia gratiam suam & omne bonum.
Univērsitati vestra duximus intimandum, quod nos ad
instruccionem fidelis nostri Bernhaldi Paderbrunnē-
sis Episcopi cognoscentes Paderbrunnēsem Ecclesiam
damnum & gravamen sustinere ex concambio, quod
idem Episcopus de castro Plesse & ejus pertinentijs ex
parte Ecclesia sua nobiscum fecerat, pro dilectione ipsius
Episcopi idem concambium auctoritate Imperiali dis-
solvimus, & omnimodis cassamus. Mandamus igitur
& districtè precipimus, quatenus jam dictus Episcopus
& Ecclesia Paderbornensis castrum Plesse, & univērsa
ejus pertinentia cum omni jure & plenitudine, sicut pri-
us habuerunt, deinceps teneant, & in pace possideant, &
in nullo unquam in iisdem bonis & castro molestentur.
Volentes, ut pradium Comitis Sifridi in Episcopatu Pa-
derbornensi situm, quod ipsi Episcopo, & Ecclesia sua in
concambium dederamus, nostra deinceps vacet pote-
stati.

Nati. Datum apud Lateram. Anno Domini MCXCV. Indiēt. XIII. secundo Kal. Augusti. Post aliquot deinde annos Plessensis dynastia ab Episcopo Paderbornensi, ut ea ferebant tempora, feudi titulo concessa est familia nobili, à quâ Plessenses exin dynastia orti dictique: ex his Helmoldus de Plesse inter viros illustres ceu testis legitur in litteris Ottonis IV. Imp. datis an. 1209, nono Kal. Januarij in Chron. Walkenreden. pag 78. & pag 81. Nobiles item viri Ludolfus Godescalcus & Helmoldus de Plesse nominantur in litteris Bernardi III. Ep. Paderbornensis an. 1210. Et anno 1300 Joannes nobilis de Plesse prastitit Bernardo Episcopo & Ecclesia Paderbornensi homagium, ut vocant, ratione castrî Plesse & villæ Hammenstede circa festum SS. Simonis & Judæ Apostol. Anno 1303 Gotschalcus nobilis de Plesse in favorem cœnobij Walkenredensis roborat contractum vendita decima, quam Albertus Miles, & Hermannus famulus dicti Gouvische dicto Gotschalco resignaverant, cit. Chron. Walkenreden. in quo etiam insignia illustri familia Plessensis describuntur pag 313. Anno 1571. 22 Maji defuncto Theodorico ultimo dynastâ Plessensi dynastiam illam cum Cœnobio Hôkelemio occupavit Wilhelmus Landgr. Hassia, invito & absente Erico Duce Brunsvicensi, ut scribit Buntingius in Chron. Brunsvicensi pag. 538. Idcirco Henr. Eckstormius in cit. Chron. Walkenredensi pag. 313, castrum Plessense in territorio Gotingensi suum scripsit. Qui Immadum Episcopum Paderbornensem XII è dynastis Plessensibus genus duxisse scribunt, haud scio quâ opinionem

nem suam auctoritate veteri tueantur. Quæ hoc num. XXXII sequuntur donationes à pagina 38. usq; ad pag. 76. numeris 99 distinctæ; eæ omnes in editione Browerianâ omisæ, ex autographo restitutæ sunt.

Num. XXXIII. SIGEHARDUM.] Qui *Cluniaco* cum alijs XII, an. 1014. deductus Paderbornam, non præfuit Cœnobio Abdinghoffensi annis 33, usque ad an. 1048, ut habet tom. 2 Bucelinus in catalogo Abbatum: cum *Wolfgangus* secundus Abbas præfuerit an. jam tum 1043, eeu apertè liquet ex num. XLVIII. Superfuit tamen *Sigehardus* an. 1036.

Num. XXXIV. BALDRICUS COMES.] Hunc *Petrus Streithagen Canon. Heinsbergensis* in *Tetrastichis Dusseldorpij* an. 1629 in *Comites ac Duces Clivenses* editis, pag. 13. *Baldricum* hujus nominis alterum XIII *Clivie* Comitem his versibus celebrat:

*Mitis, & ad supernatus consortiarègni,
Eximia junxit se pietate DEO.*

*Hanc etenim semper studuit templisq; dicatis
Testatam ad seros usq; reliquit avos.*

Fatetur deinde in notis, gesta hujus Comitis omnia penè intercidisse: pium tamen & religiosum, ex fundatione Collegij quod modò *Craneburgi* est, ostendit fuisse. Collegium illud virorum *Craneburgense* scribit *Theodorus Rhay S. J.* in *Animabus illustribus Julæ Clivie rediivivis*, ad diem 1 Augusti, ab *Anthela B. Meinweri Ep. Paderborn.* matre ejusque *marito Balderico A. C. 1000 circiter conditum Zeplichij* (antiquus *Salliggi*) decimasque in *Germonzell* Ecclesias

clesie Zephelicensis attributas ab *Arnoldo II Clivia* Co-
 mita 17. ejus loci *Patrone* anno 1117 legitime electo,
 ut cit. Th. Rhay ad 30 diem Decembr. in *Arnoldo II*
 scribit. *Zephelicensem* verò *Collegiatam Eugenij IV.*
PP. Romani consensu A. C. 1436 ad Cranenburgen-
sem, thauraturgá Cruce celebrem Ecclesiam transla-
tam ab *Adolfo I Clivia, Duce*, annotat idem auctor
 ad 19 Septembr. in *Adolfo I. Cliv. Duce* pag. 167.
 Porro *Baldrici Comitis & Adela* conjugis eius me-
 moriam illustrat monumentum quod in tabulario
 nostro *Werthimensi* adservatur, & est hujusmodi:
Quoties aliqua à venerabilibus & Deum timentibus
personis sancta Dei Ecclesia aut in prædijs, velin alijs
rebus pro animarum suarum salute conferuntur, ra-
tum ducimus schedula veracis ad stipulatione confirma-
ri: quatenus illorum memoria nobiscum sit frequentior,
nostraq; pro illis oratio Deo fiat acceptior. Unde notum
fieri cupimus omnibus presentibus scilicet ac futuris,
qualiter Baldricus Comes egrotavit penè usq; ad vita
sua desperationem. Nos quoque propter amicitiam &
familiaritatem, quam illi adhibuimus, Reliquias sancti
Lindgeri patroni nostri usq; Sastiggi ad visitandum
illum transmisisimus: & ut credimus ipso narrante, sus-
fragantibus ipsis sanctis, ab infirmitate convaleuit sta-
tim ex parte: & ad ipsas Reliquias tradidit octo man-
sus, seque ipsum sancto Lindgero mancipavit debitorem
in cerà annis singulis unius sicti: promisitq; cum pri-
mitus illi possibilitas aliquo pergendi daretur, se Mona-
sterium sancti Lindgeri adiurum, & hanc piam dona-
tionem ibi coram testibus stabiliturum. Dehinc non

post multos dies veniens, sicut promisit, pro plena sua
 suaq; coniecta'is Adela memoriâ aeterna, tradidit illos
 prefatos mansus octo in Widohouwe, quatenus plena
 fraternitatis gratia, sicut unus fratrum nostrorum, no-
 biscum potatur. Anonymus noster num. 34 pag. 78
 Baldricum Comitem hominem fortem, divitem & po-
 tentem appellat: sed isthæc fortunæ animique dona
 plurimum deinceps corripit Baldricus: primùm ne-
 ce innocentis privigni sui Thiederici Comitis, ger-
 mani Meinverci Episcopi, ab Athelâ matre consi-
 lio illius an. 1014, 7 Idus Aprilis patratâ; deinde an.
 1016 2. Non Octobr. (teste Chron. Hildesheim.) ex de
 Wigmanni Comitis patria in omnibus utilis, ejusque
 Militis, ut prolixè scribit Ditmarus lib. 7. pag. 212 &
 seq. in edit. Maderi, ubi Athelam Comitiſſam modò
 secundam Herodiadem, modò venenosam aspidem ap-
 pellat, cujus sibilo Ecclesia tanti careat defensoris auxi-
 lio, queriturq; eam eversâ licet urbe Opplan, cum
 omnibus quæ habebat servatam. Et lib. 8. pag. 237 tra-
 dit idem Ditmarus S. Heinricum Imp. anno 1018 in
Niumagen Palmas & sanctum Pastha celebrasse, quia
 Baldricum de nece Wigmanni Comitis nil excusantem
 legitime cum suis conspiratoribus recalcitrantem com-
 perit. Deniq; lib. 8 pag. 244 scribit Baldricum re-
 conciliatum, & promissionē divinam oblivioni tradidit.
 Ex his liquet Baldricum Comitem anno 1004 non
 migrasse è vitâ, ut Petrus à Streithagen loco antea ci-
 tato, aliq; memorant. Emortualis Baldrici Comitis
 die in necrologio Abdinghoffensi notatur die 22 Ja-
 nuarij.

Num. XLI. ANNO MXVII MEINGOZ.] Altera igitur hæc tragœdia est, quam *Athelberonis* excitavit ambitio: de primâ legendi ad an. 1008 *Herm. Contractus*, *Chronographus Hildesheimensis* apud *Duchess. Ditmarus* lib. 6 pag. 142. & *Chron. MS. Saxoniae*: Mortuo post Pascha *Trevirensis Ecclesie Archiepiscopo venerabili Luidolfo*, capellanus ejusdem *Athelbero*, frater *Regine*, immaturus juvenis, plus timore Regis quam amore religionis, communiter eligitur. Rex autem ut hoc audivit, non inmemor prioris in germano ejusdem *Theodorico* (metensi Episcopo) non præsentate constitutionis uxorem dilectam, ceterosq; summo familiares, de Archiepiscopatu eidem inpetrando sollicitos sprevit, & *Meingando*, *Willigisi* Archiprasulis *Camerario*, nobili secundum carnem viro, eundem dedit. Propter hoc subdole generationis furor accenditur, *Palas* à *Trevirensibus* contra Regem firmatur, ac terra hæc hætenus pacifica, crebris concremationibus quatitur. Locus qui à *Ditmaro* hic appellatur *Palas*, in chronico *Herm. Contracti* ad an. 1008 palatium nominatur: apud quem etiam conjurati adjutoresq; *Athelberonis* exprimuntur isti, *Theodoricus Metensis Episcopus*, *Henricus Bajoariae Dux*, *Fridericus Comes*, omnes *Cunegunde Augustæ* fratres, & *Gerhardus Comes*. Ex rebellibus *Henricus Bajoariae Dux* anno 1009 circa Kalendas maij *Ransbona* ab *Henrico Rege* exauctoratus proscribitur, (ut tradit, qui tunc istic aderat, *Ditmar* lib. 6 pag. 145.) *Athelbero* sacrorum communionem summovetur. De hac altera, idem *Ditmarus* lib. 7 pag. 199 ad an. 1015: in vigilia natalis Do-

mini Meingaudus Treverica civitatis Archiepiscopus obiit in urbe sua Cophelenci dicta, sedens octo annos & septem menses, indeq; corpus ejus ad sedem propriam delatum, honorifice ad antecessores suos locatur. Imperator . . . . natalem Dominicum in Patherbrunna festivis peregit gaudijs, & Popponem Liupoldi Marchionis filium, & tunc Bavenbergensis Ecclesia Prapositum Trevirensi prefecit urbi, jussitque eumdem ab Erkinbaldo Moguntino Archiepiscopo, licentiâ Verdunensis Episcopi, Thiederico Metensi Antistite nequicquam obnitente, consecrari anno 1016 incunte. Porro Imperator Bavenberga mense Decembri Henricum quondam Bavariorum Ducem, & tunc octo annos & penè 101 menses suâ depositum culpâ, pristinis restituit honoribus die Dominicâ, sicut ei firmatû erat prius à Poppone Trevirensi Archiepiscopo, idem lib. 7 pag. 225. Imperatrix verò anno 1018 post Pentecosten Bavariâ inthronizavit, Ditm. lib. 8. pag. 244. Chron. Hildesheim. Meingozi five Meingaudi obitum cum Anonymo nostro refert ad an. 1017, eumque ad an. 1008 *Primiscrinium Henrici Regis* appellat. Archiepiscopus Poppo 16 Kal. Julij anno 1047, teste Herm. Contracto moriens, successorem accepit Eberhardum Wormatia Prapositum. De everlis à Poppone Archiepiscopo cattris, & latronum spoliarijs legenda Acta ipsius Popponis Archiepisc. Trevir.

Ibid. MONACHUM SIMEONEM.] Simeon reclusus Trevis, præseute Eberuino Abbate Tolegiensivi & illius scriptore, sanctissimè defunctus est an. 1034

Kalen-

Kalendis Junij, non verò anno 1037, uti notatur in
 margine ad cap. 12 Vitæ apud Surium. Ex iisdem
 actis hæc de *S. Simeone* delibavit Anonymus noster,
 potissimum cap. 9: sed graviter hallucinatur, dum
Popponem Archiepiscopum Trevirensis, hic cum
Poppone Slesvicensi Episcopo confundit, eumque sub
 nomine *Ansharij à Danis* coli, sepulchrumq; ejus
Treviris frequentari narrat. Chron. MS. Saxonix
 Johannis Mabillon ad annū 952 historiam *Popponis*
Slesvic. Ep. his verbis refert: *Dani erant antiquitus*
Christiani, sed nihilominus idolis ritu gentili servientes.
Contigit autem altercationem super cultura deorum fie-
ri in quodam convivio Rege præente: Danis affirmant-
tibus Christum quidem esse Deum, sed alios eo majores
esse deos: quippe qui potiora mortalibus signa & prodig-
ia per se ostenderent. Contra hæc Clericus quidam, nunc
vero religiosam vitam ducens Episcopus nomine Poppo,
unum verum Deum Patrem cum Filio unigenito Do-
mino nostro & Spiritu sancto; simulacra verò damonia
esse testatus est. Haroldus autem Rex, utpote qui veloc-
trahitur ad audiendum, tardus ad loquendum, interro-
gat, si hanc fidem per semetipsum declarare velit? Ille
incunctanter, velle, respondit. Rex verò custodiri Cleri-
cum usque in crastinum jubet. Mane factò ingentis pon-
deris ferrum igne succendi jubet, Clericumque ob fidem
Catholicam candens portare iussit. Confessor Christi in-
dubitanter ferrum rapit, tamq; diu portat, quo ipse Rex
decernit. Manum incolumem cunctis ostendi, fidem
Catholicam cunctis probabilem reddidit. Ad hæc Rex
conversus, Christum solum Deum colendum decrevit,
 idola

idola respuenda subjectis gentibus imperat: Dei sacerdotibus & ministris honorem debitum ac inde præstitit. Rex Otto ut hoc audivit, vocavit ad se venerabilem virum Popponem, si pugil Christi esset? interrogat, & sacerdotali honore sublimat. Hæc chronologus decerpfit ex narratione Widikindi Corbejenfis lib. 3. & Dittm. Mersburg. chron. lib. 2. Agunt etiam de Popponē Slesvicensi Ep. Adamus Brem. lib. 2, cap. 26, 32, 34. & cap. 44: Ipso tempore an. 1029, Indict. 12 migravit Poppo celeberrimus Danorum Apostolus, inquit, cui mox subrogatus Esico, cum ad Egdorā fluvium pervenisset, ibidem agridine correptus obiit. Eadem habet Albertus Abb. Stadenfis ad an. 1029 sepultūq; traditū æde D. Petri Brenæ: vide eundem Stadenf. ad an. 974. Saxon. Grammat. l. 10; chron. Magn. Belgij. pag. 79. Krantz l. 4. Dania c. 24. Joan. Adolfum Cyprian. Annal. Slesvic. lib. 1, cap. 13, ubi orditur Popponis Episcopatum ab an. 984, producitq; ad an. 1029; Vellejus verò initium ducit ab an. 966, quo Sigebertus Gemblacens. & Matthæus Westmonaster. Popponē celebrant. Diem obitus S. Popponis Ep. nemo, quem legerim, adnotavit. In codice MS. Vicelini Ep. qui in Abdinghoffensi Cœnobio adservatur Paderbornæ, hujusmodi textitur series Episcoporum Slesvicensium Horedus Eps XI Kal. Maij, sedit an. XXIV. Adalagus Eps IV Non. Maij, sedit an. XII. Folcbertus Ep. XIX Kal. Januarij, sedit an. VII. Marco Eps III Idus Novemb. sedit an. XX. Poppo Episcopus XIV Kal. Augusti, sedit an. V. Esico Episcopus II Id. Februarij, sedit an. XI. Rodulfus Episcopus II Non. Novembr. obiit, se-

dit an. XIX. Sed ut se hæc habeant, Adami Bremensis & Stadensis calculo nulla prorsus hæc fides haberi potest, dum anno 1029, Indict. 12. vitâ functum nar- rant S. Popponem Slesvic. eidemque *max subrogatum* *Esiconem*. cum ad *Egdoram fluvium* pervenisset, agri- tudine correptum obuisse: constat enim auctoritate Tangmari viri gravissimi, Eccl. Hildenesb. Decani, in actis S. Bernwardi Ep. Hildenesheimensis cap. XV, Ekkehardum sive *Esiconem* jam tum anto millesimo Episcopum fuisse; cujus sunt etiam hæc querelæ à Tangmaro cap. 18. relatæ apud Surium die 20. No- vembr. *Peccatis agentibus, termini Episcopatus mei barbarica sunt feritate depopulati, civitas deserta, Ec- clesia desolata; sedem non habeo, seruum me sanctæ Ma- ria Hildenesheimensis recognosco.* An. Ml Ekkehardus Slesvicensis Episcopus in synodo Franconovorden- si vices absentis S. Bernwardi Ep. obiit, Tangm. cap. 26. An. 1007 subscribit inter alios Episcopos Ekke- hardus Selesuigen. apud Gretser. notis ad cap. 12. vitæ S. Henrici, An. MXV, cum S. Bernwardo cryptam S. Michaëlis Hildesij; & cum alijs Episcopis basilicâ S. Michaëlis dedicat an. 1022. 3. Kal. Octobr. Mori- tur deniq; Ekkehardus Ep. an. 1026, teste chrono- grapho veteri Hildesheim. apud Duchesne tom. 3. ei- que succedit in cathedra Slesvicensi Rodulfus è clero Coloniensi, qui anno 1027 interest concilio Fran- cofurtenfi sub Aribone Archiep. Moguntino, ut ha- bet Wolfherus in vita S. Godehardi apud continua- tores Bollandi tom. 1 Maij, cap. 4 num. 30.

Num. XLII. IN LOCO LIEZGO.] Browerus contra fidem autographi pro Liezgo expressit Laerge, locatque in diœcesi Bremensi: sed in ipsis tabulis Lietzgo appellatur locus, ubi prædium in villa Nedere situm cœnobio Paderbornæ à Meinverco condito VI. Idus Julij. MXVII Indiēt. XV. dono dedit S. Henricus; qui mente Julio conventum illum celebrem non instituit in diœcesi Bremensi, ut loci hujus depravatione deceptus Henr. Meibomius opinatus est in Commentariolo de utriusq; Saxonie Pagis: sed trans fluvium Albim ad Liesca curtem quondam Wigonis Episcopi (Brandenburgensis,) & tunc feris innumerabilibus inhabitatam: ubi duas noctes in castris sedens, ardentem urbem expectavit, velut scribit, qui huic Principum conventui utiq; interfuerit Ditmarus Ep. Mersburg. lib. 7 pag. 219 edit. Mader.

Ibid. SEQUENTIDIE.] V. Idus Julij, velut ex hoc diplomate liquet: In nomine sanctæ & individue Trinitatis. Henricus Dei gratia Romanorum Imperator Augustus. Canonum statuta non ore hominum, sed Spiritu Dei condita precipiunt, ut Episcopi frequenter claustra Monachorum visitent, & si quæ extra Regulam illis invenerint, abscindant & corrigant. Hac vigilantiter interius contemplantes, & in hujus vita itinere onera nostræ Episcopis inponendo levigantes, caritatis causa sine quâ dives pauper est. cum interventu amarissima conjugis nostræ Cunigunde videlicet Imperatricis Augustæ. cum Archiepiscoporum Erchanbaldi Magonini, Popponis Treverensis, Geronis Magaburgensis, Unovani Bremensis; & Episcoporum Arnoldi

voldi Halverstadensis, Epponis Bavenbergensis, Thiederici Metensis, Heinrichi Uiriciburgensis, Thiederici Mimgardewordensis, Thiemmonis Mersburgensis, Erioi Havelbergensis; Laicorum quoque, Bernardi Ducis, Sigisfridi atq; Ezziconis Communi, Abbatiam nomine Helmwardeshufun cum omnibus suis appendicijs, mobilibus & immobilibus, sedi Patzherbrunnensi, in honore sancte Mariae, sanctorumque Kiliani atq; Liborij constructa, cui insignis acquisitionis Praesul Meinwerchus inpraesentiarum praest. in proprium dedimus, deq; nostro iure & dominio, in jus & dominium ipsius a modo potestatiue, & juxta Regulam S. Benedicti episcopaliuer disponendam atq; possidendam tradidimus. Et ut hac nostra traditionis pagina firma & inconuulsa permaneat, manu propria corroborantes atq; confirmantes, sigilli nostri impressione subius eam sigillari iussimus. Signum domni Heinrichi invictissimi Romanorum Imperatoris Augusti. Guatherius Cancellarius vice Erchanbaldi Archicapellani recognovit. Data V. Idus Julij, Indiēt. XI. An. Dominicae incarnationis MXVII. Anno vero domni Heinrichi secundiregnantis XVI, imperij IV. Actum Lietzgo feliciter. Amen. Constat ex historia Translationis S. Modoldi à Thiemaro sexto Helmwardeshufensi Abbate sub an. 1107, aut 1108 scripta; quae extat tom. 2. Maji apud continuatores Bollandi, cap. 1. num. 4. pag. 63. Ekkehardum Comitem, amisso unico filio tertimo, nobilissimae conjugis suae Machildis voluntate Romam profectum, consilioq; & auctoritate venerabilis memoriae Silvestri Pape, quidquid sui juris posses-

sonum erat, B. Petro Apostolo tradidisse. construendiq;
 cœnobij licentiam obtinuisse: adeptumque Apostolica
 privilegij sanctione, ut nullus ibi construere vel ordi-
 nare presumat Abbatem, nisi secundum Regulam &
 SS. Patrum institutionem canonicè electum: similiter
 Advocatum non ex suis natalibus, sed quemcumque
 Abbas & Congregatio exposceret constituendum: res
 etiam sui juris acquisitas vel acquirendas perpetuâ li-
 bertate possidendas, & ab omni servitute Imperatorum,
 Regum, vel quorumlibet potentum immunes. Quæ
 omnia Otto III Imp. tabulis suis rata habuit, ut ibid.
 num. 5 refertur. Sed cœnobij fabricâ ad medietatem
 nondum perductâ uterque constructor immaturâ præ-
 ventus est morte: defunctorumque propinqui, magna
 potentia viri, funebres exuvias, variaque suppellectilis
 reliquias, plurima ex parte suis usibus vendicaverunt:
 nonnullas etiam prædiorum curtes invadentes subtra-
 xerunt ecclesie, Haulfo primo loci Abbate hanc violentiam
 æquo animo ferente, ibid. num. 6. Regij itaq; ju-
 ris initio fuit Abbatia Helmvardeshusana, ac divi
 Henrici concessione exin transijt in potestatem & go-
 bernationem Meinverci, ejusq; successorum Pa-
 derbornensium Episcoporum, ut ex recitato diploma-
 te, Actisque Translat. S. Modoaldi num. 6 & 7, liquet;
 mansitq; sub Episcopis usq; ad annum MCC XXIII,
 quo Henricus VII Rom. Rex, ob petitionem Karissimi
 ac fidelissimi domini Engelberti, sanctæ Coloniensis ec-
 clesie venerabilis Archiepiscopi, Ducis Westvalia &
 Angaria, concessit in perpetuum omnem libertatem &
 immunitatem, qua ab Otone, Henrico, Conrado, item
 Henric

*Henrico Imperatoribus, & Conrado Rege concessa olim fuerat, Diploma datum est apud Northusen anno MCCXXIII, Ind. XI. prid. Idus Septemb. anno secundo Regis Henrici. Conradus quoq; Helmvuardensis Abbas quorundam Antistitum intercessione privilegiorum sui cœnobij confirmationem ab Eugenio III P.P. dudum obtinuerat in generali concilio Rhemen-
sian. 1148. 3. Kal. Aprilis, Indict. XI. Dilichius Chron. Hassiæ part. I pag. 176. refert initia Cœnobij Helmershusen ad an. MCCVII, turpi sanè errore: addit-
que an. 1465 oppidum Helmershusum ab Hassis occupatum, vicinumq; Abbatis castrum Krukenborg obsidione pressum bello contra Paderbornenses. Scripsi p. 336 lin 3. à fine, Helmvuardeshusen constructum infra confluentes Dimelæ & Visurgis, sed explorato accuratius situ loci, deprehendi ad Dimelâ supra confluentes collocandum esse. De cœnobij hujus exemptione vide cap. Cum venerabilis 7. de Consuetud. ubi perperam appellatur Hermionense.*

Num. XLIII. CORBEIAM TRANSIVIT.] Præter ea quæ hic notavit Browerus pag. 211. habes Corbejæ novæ origines, in altera Monumentorum Paderbornensium editione pag. 127 & in Johannis Mabillon Observationibus prævijs ad Translationem S. Viti Martyris in Actis SS. Ord. S. Benedicti parte I sæculi IV, pag. 523 & seqq. ubi inter alia advertit num. 4. Browerum in Scholijs suis pag. 212 perperam existimasse Geroldum Comitem Hildegardis Imperatricis fratrem, Signiferum Caroli M. anno 799 in Pannonia exsum, eundem esse cum Geroldo Levita, cujus epitaphium

phium extat Corbeje. Geroldi Comitis meminit Anonymus noster num. 48. Legitur etiam apud Eginhardum ad an. 826 Geroldus Comes Pannonici Limitis Praefectus, qui in causa S. Ansharij cum Episcopis Beroldo, & Ratoldo, mittitur an. 832. Romam ad Gregorium IV. P. M. Legatus, ut est in Actis S. Ansgarij num. 20. & Chron. MS. Saxon. ad an. 832.

Ibid. UT SECUNDUM CANONICAM AUCTORITATEM CORRIGERET.] Aliter hæc narrat Chron. MS. Saxon. & Mabillon. ad an. MXIV. Namq; Imperator hoc anno Corbejam venit ad visitandos fratres, quorum sibi vita displicuit, & eam imperiali auctoritate corrigere voluit. Unde plures illorum instituta Patrum defendentes, & plus justo contra jus imperij se viuentes, eheu! miserè desipiunt, cum percussi in maxillam, non præbent alteram: sed sine consilio rebelles male parant pugnam. Anno deinde MXV, ut idem Chron. MS. habet, Imperator à Mersburh discessit, & proximos Rogationum dies in Capungun fuit, quo ipse curtem suam de civitate sua Cassulun dictâ. transtulit: ubi cû consilio Henrici Colonienfis Archipraesulis Heithenrico Wirsdunense cœnobium commendavit, & tractatis ibi rebus necessarijs, in vigilia Pentecostes ad Immedeshusum venit. Illic cum Antistite Meinoverco hanc sanctam solemnitate festive peregit: ibi Wal Corbejenfis Abbas prius ab cura sua suspensus deponitur, & cœnobij privilegia & consuetudines, quas Ludovico Pio dante habuerant, potestativè ab Imperatore mutantur: & ex Lauresheimensi cœnobio Druchtmarus sine fratrum consensu Abbas assignatur. Quo ad sedem suam in hac

habdon

*hebdomada veniente illi vitam suam, quæ cunctis penè
 Monachis exemplo claruerat, vilescere gementes, omnis
 Congregatio, exceptis novem, flens abiit: sic enim Ludo-
 dolfus venerabilis Abbas futurum prædixerat. Sed
 multis, iterum Dei gratia conversis, placuit se subdere
 Regula, quam miserabiter in seculo vagari. Hucusq;
 MS. Quæ ferè eadem habet Ditmar. lib. 7. pag. 190
 & 191. edit. Mad. sed mendosè in omnibus editionibus
 legitur *Walcorbensis Abbas*, quo typi errore inductus
 G. Buccelinus, Germaniæ suæ sacrae & prophanae parte
 altera Ullmæ edita an. 1662, pag. 301, *Walcorbensis
 Cœnobij Abbatem Ludolfum* prophetico spiritu cla-
 rum tempore *Dihmari & Henrici I*, indignè exaucto-
 ratum fuisse tradit. Browerus ante *Vitam S. Gregorij
 Ultrajectensis* monet hæc addenda Scholijs suis in *B.
 Meinwericum*: Hæc reparatio fuit *Corbejenfis Mo-
 nasterij* ab *Henrico I Imperatore* inducta, cujus te-
 stam narrationem sæpe à me citatum MS. chronicon
Francosaxonicum sic exequitur ad eundem an. MXV:
*Imperator Monachorum Corbejenfium privilegia &
 consuetudines aliquas priorum, quas CCXXX & IX
 annis (fallit hic calculus) Ludovico Pio dante habue-
 rant, potestativè mutavit: amoto Monasterij Patre, ig-
 notum & forsasse bonum illis præfecit, qui quasi doctior
 errata corrigeret, & devios sanctæ Regule tramitem
 cautius doceret. Ex hoc illi nimium merentes, vitam
 suam, quæ cunctis penè Monachis exemplo claruerat,
 vilescere ingemiscunt, seq; mutuo hortantur potius di-
 scedere quam tanta injuriæ subjacere: sicq; factum est,
 ut cum sedecim rebelles custodia traderentur, pauci ad-
 modum**

modum superesse viderentur, ceteris seculo miserabiliter occupatis. Sed postea, Dei gratiâ, decenter conversi, divinis se rursus mancipaverunt obsequiis. Patrem fortunam experta est eadem ferè tempestate illustris Fulda: de qua re legendus Dittmarus lib. 6. & Christophorus Browerus *Antiquit. Fulden-sium* lib. 4 in Branthoo 18 Abbate. De Augiensi Cœnobio lege *Hermannum Contractum ad annum MVI.* Apud Nicôlaum Zyllesium in *Defensione Abbatia S. Maximini* parte 3, num. 20 p. 29. *S. Henricus Imp.* ex opimioribus S. Maximini prædijs 6656 mansos ab Harichone Abbate in beneficium accepit. fidelibus suis *Erzoni Palatino Comiti, Henrico Duci, & Ottoni Comiti* rursus feudi titulo concessit an. 1022. Lege etiam diploma *Conradi II. Regis* datum anno 1026. num. 21. ibid. pag. 32. Ceterum, qui exauctorato *Waloni* subrogatus est *Corbejensi* in præfectura *Druthmarus*, vitâ functus est, teste *Lamberto*, anno 1046, 15 Kal. Martij, successoremq; accepit *Rothardum* electum præsentate Rege *Henrico*, 7 Kal. Martij, & 7 Idus ejusdem mensis ab *Episcopo Paderbrunnensi Roth nomine*, qui legatus tunc Regis fuerat, *Corbejam* deducitur. in sede ponitur, & Abbas per benedictionem constituuntur. *Fragm. Annal. Corbejen. MS.* ad an. 1046. & ad an. MC Indiçt. 8: *Ludolfus & Druthmarus Abbates* translati sunt, & miraculis claruerunt. Translatio hæc facta est regente *Corbejam* *Marcvardo* Abbate XXII. Extâ huj⁹ rei testes versus istis

*Istis translatis Patres gaudete beatos
Istius ecclesie, quam congrue rexit uterque*

Tempore distincto, dictis & cum benefaeto:

Druthmarus dextrâ, lector non negligat ista,
Abbas præclarus jacet hac in parte Ludolfus.

Et sic in Sanctis Deus aspice cor venerantis

Patris Marcvvardi simul artificis Godefridi,

Quorum devota prece complaceant tibi vota.

Anno 1662. mense Octobri reperta sunt horum
Abbatum corpora integrâ ossium serie pannis fe-
ricis involuta, in tumbis seu arcis ligneis deauratis,
ante altare S. Crucis, sub ingenti lapide cui insertus
erat annulus, quo vecte attolli posset, in medio vete-
ris templi, quod deinde dejectum est eodem anno,
sublatis prius sacris ossibus, sed incuriâ cujusdam,
cujus nomini nunc parco, permittis confusisque.
Wal Corbejensis Abbas obiit an. 1026, Id. Februarij, se-
dit annis quatuor. Chron. MS. Saxon.

Num. XLIV. LITONUM JUSTITIAM.] De litoni-
bus, litis vel lidis, vide Glossar. F. Pithœi tit. 14. Legis
Salicæ. & Glossarium Caroli du Fresne, verbo Litus. Al-
bertus Stadenfis ad an. 917. Plures, ait, se eis dedide-
runt proprios: qui ab eis vivere sunt permitti, litones
sunt ab eodem vocabulo nuncupati. Inde litones in pro-
vincia Saxonum sunt exorti.

Ibidem. VILLICORUM SUPER VELVE IN TE-
STERBANT.] Ita autographum. Browerus conjun-
ctione legit interjectâ, Velve & in Testerbant, forte-
an rectius. Utrobiq. Meinwercus prædia colonosq;
habuit. Comitatum de Velvue Henricus VI Rom. Imp.
an 1196. Ind. 14. prid. Non. Martij apud Geilenbusen
per sententiam adjudicat Baldevvino 29 Ep. Traje-
ctensi.

Aenſi, quam *Henricus* Dux Lotharingæ ſeu Brabantia
 beneficio epiſcopi iterum recipit. Diploma vide
 apud *Wilhelm. Hedam* pag. 177. & ſeq. ſed mendose
 legitur illic an. 1190. *Comitatum in Teſterbant ſitum*
Conradus II. Rex anno 1026, 18 Kal. Julij, Ind. 9, re-
 gni ſecundo, *Cremona*, interyentu *Giſela* Reginae, &
Aribonis Archiep. Maguntini, donat *Adelholdo* Ep.
 & Eccleſiæ Trajeſtenti cum omni utilitate. Diploma
 recitat *Wilhelmus Hedam* pag. 114. & ſeq. Trajeſtentiſ
 Eccleſia jam ab anno 950 dono *Ottonis Magni*
 poſſidebat *Tielam*; & omnem juris ſui hereditatem
Frethealdus nobili proſapia genitus Miles anno 997
 donaverat Eccleſiæ Trajeſtentiſ, quam habuit infra Co-
 mitatum Teſterbantie; habebat præterea omnem di-
 ſtrictum ſuper villam *Bomele* in Comitatu *Unrochi*
Comitis in pago Teſterbantie; & miniſterium *Popponis*
 ibidem, & Villam *Arclp*, dono *Ottonis III. Imp.* anno
 998. & *S. Henrici Regis* an. 1003 (malè ponitur 1013)
 Indiſt. i. Ut diſtincta præſuſ fuerint jura Comita-
 tûs & privatorum prædiorum. Vide ipſas donatio-
 num tabulas apud *W. Hedam* pag. 86, 94, 95, 100. &
 notas *A. Buchelij* pag. 117, lit. bb.

Num. XLV. ECCLESIA GENERALI SYNODO
 MONACHIS ADIPEM INDULSIT.] Hunc locum ci-
 tat *Hugo Menardus* in Notis ad *Concordiam Regula-
 rum* cap. 28 pag. 709, ſed opinatur hic agi de Mona-
 ſterio *Helmvvardeshuſen*; cum tamen *Meinwer-
 cus* officinas *Monafterij ſui* novi more ſolito hic num.
 45 ſcribatur circumviſſe; quod non de alio, quàm à
 ſe *Paderbornæ* condito Cœnobio poteſt intelligi.

Cæterum ad illam *Synodum* hic respexisse existimo Meinwercum, quæ A. C. *DCCCXVII*, *VI. Idus Julias* in domo *Aquisgranensis palatii* habita est: in qua inter alia Regularibus præscripta, cap. 22 hæc leguntur: *Pinguedinem ad esum; excepto sexta feria, & viginti diebus ante natiuitatem Domini, & septimanâ illâ quæ ante quadragesimam vocatur quinquagesima.* Nicolaus de Sigen Erfordix ad S. Petrum Prior in excerptis Chronicis MSS, synodi hujus decretum his verbis refert: *Ut fratres aliquid pinguedinis in vilitate quotidiano habeant, excepto sexta feria, &c.* Ad Meinwardum loc. cit.

Num. XLVII. MINOR.] Quæ hic distincto caractere expressa sunt, habentur in singulari membrana descripta, tametsi eadem, ut opinor, manu.

Num. XLVIII. S. ALEXI.] De hoc sacello jure asyli donato, vide quæ notavi ad num. 29. Broweri ætate illius vix erant vestigia super, ut excidisse etiam crederetur, ceu notat ipse ad num. 48, pag. 214.

Ibid. CAPELLÆ IN HONORE.] Retinui verba autographi: Browerus addit *extracta*. Gobelin. & tar. & cap. 52, pag. 211 videtur huic loco lucem afferre hisce verbis: *Meinwercus quandam capellam propè majorem ecclesiam Paderbornensem, quondam per Geroldum consanguineum & sponiferum Caroli Magni, per Græcos operarios constructam in honore B. Mariæ, desolatam reformavit, & eam in honore S. Bartholomæi consecravit.* Sed Anonymi nostri alia est sententia: scribit enim capellam S. Barth. à Meinwercu per Græcos operarios constructam, contiguam

fuisse ædiculæ B. Mariæ à Geroldo olim conditæ, quæ
Browerus in Scholijs pag. 214 scribit vetustate col-
lapsam, superstitite etiamnum S. Bartholomæi oratorio.

Ibid. BEATÆ MEMORIÆ WOLFGANGO.] Mo-
nui num. 33 *Wolfgangum* hunc Browero, & quod
mirè, Gobelino ignoratum, fuisse secundum Ab-
batem Ccenobij SS. Petri & Pauli Paderbornæ vulgò
Abdnahoff / & Abbatis munus gessisse anno 1043,
quo *Rocho* successor *Meinverci* templum S. Gallo
Conf. 17 Kal. Novembr. die eidem sacro dedicavit,
ut hoc num. 48 tradit noster Scriptor. An. MXLVI
Ind. 14, 7 Kal. Jun. *Henricus III* Rex, an. ordinationis
sue 18, regni vero 3, *Aquisgrani* donat ecclesie S. Petri
omniumq; Sanctorum Bodarbrunno constructe, e jus-
demq; ecclesie Abbati *Wolfgango*, unum curtile in vil-
la *Pobarto* (vulgò *Poppart* / olim *Bodobriga*, ditionis
Trevirensis oppidum, inter *Confluentes* & *Fanum*
S. Goarjs : ubi visuntur hodieq; ruina palatij regij)
situm, in Comitatu *Bertoldi* Comitis, & in pago *Tre-*
shira in proprium tradidit. Anno 1048 Indict. 15 Id.
Aprilis *Rocho* Episc. *Patherbrunnensis*, pro remedio
anime sue, predecessorisq; sui venerabilis domini
Meinverci Episcopi, donat Monasterio ab ipso in
suburbio sue Sedis in honore Dei Genitricis *Mariae*, &
SS. Apostol. *Petri* & *Pauli* constructo cui *Wolfgangus*
venerabilis Abbas præst, territorium quoddam in *Fole-*
bettinghuson ad adminiculum prebende Fratrum, cum
omnibus appendicijs, XX marcis à quodam libero ho-
mine *Bernardo* proprietario jure acquisitum; & præ-
ter hoc locum salis in *Uflon*, vas argenteum, & triginta
sals.

Soldos de decimis Episcopij sui in Wilgdesun singulis
 in posterum annis : de quibus continuum lumen ad se-
 pulchrum prædicti domni Meinverci Episcopi pro-
 videatur ; & in anniversario depositionis ejus & suo
 Fratribus in refectorio caritas in lux commemorationis
 memoriam administraretur. Anno MLII Indiæ. V
 (al. VI. inchoatâ) III Non. Decembr. anno Hein-
 ricus III ordinat. 24, regni 13, imperij 5, *Immadus* Ep.
 Paderbornen. episcopatus sui anno primo, prædium
 in *Sturnbroke*, quod *Wolfgangus* venerabilis lux ci-
 vitatis Abbas, (jugi vigilantia sic subduorum profe-
 cibus prospiciens : ut interiorum curam in exteriorum
 occupatione non minuat ; exteriorumq; providen-
 tiâ interiorum sollicitudinem non relinquat) fraternâ
 unanimi consensu & consilio à *Ricberto* legali jure
 XXX marcis acquisivit, ejus suorumq; Fratrum suppli-
 ci rogatu, tum etiam dilecti avunculi sui domni *Mein-
 verci* venerabilis Episcopi, ipsius Ecclesiæ fundatoris
 intuitu, pontificali auctoritate confirmat : testibus *Er-
 pone* Comite, *Herimanno* Tribuno, *Godica*. Actum *Pa-
 derbrunnon*. Non diu post hæc in humanis egit *Wolf-
 gangus* Abbas ; nam anno proximo 1053, 10 Kal. A-
 prilis idem Imperator *Henricus* III tabulis suis ra-
 tas habet donationes Cœnobio Paderbornensi fa-
 ctas, exorante *Egilberto* Abbate tertio, *Goslarie* In-
 diæ 6. Ex his emendandus in catalogo *Abdinghof-
 fensium* Abbatum tom. 2. pag. 132 *Bucelinus*.

Ibid. ROTHO SUCCESSOR MEINWERCI] Aliàs
 etiam dictus *Rnodo* & *Rudolfus*, *Meinverci* succes-
 sor, Paderbornensem Cathedralam tenuit ab an. 1036,

usque ad an. 1051, quo obiit 6, Novembr. (Lambertus ordinatū an. 1035. defunctumq; scribit an. 1052.)
 Nic. Zyllefius, qui fortè apud *Everhelmum Abbatem Altmontensem* in Hannonia, in actis *S. Popponis Abbatis Stabulensis* cap. 16 legerat, constitutū à *S. Poppone apud Herofeldiam* Abbatem *Ruodonem, Pathalabornensem* postea *Antistitum*, in defensione *Abbatix Imp. S. Maximini* pag. 76 censet *Ruodonem* fuisse monachum primū *S. Maximini*: sed fallitur, tametsi enim *S. Poppo S. Maximini Cœnobium*, præter plurima alia, regendum formandumq; suscepit, non tamen *Rothonem* è *Trevirensi Cœnobio* ad *Herfeldensis Abbatix* regimen provexit, verū *de Monasterio, quod dicitur Stabulau*, velut scribit *Egbertus* in *vita S. Heimeradi* num. XI, pag. 245. *Chronographi Hildesheimensis* etiam verba hæc sunt ad an. 1031: *Aribo* pia & venerabilis memoria *Romam orationis causa profectus, inde digrediens, Cumis VIII Idūs Aprilis ex hac vita migravit: cuius honoris principatum obtinuit Bardo tunc nuper præiatus Abbas Herfeldensis Monasterio, sed huic quoq; mox successit ad Abbatix dignitatem Rudolfus, Popponis Monachus, cœnobij Stabulon Præpositus: à quo Imperatoris decreto inibi mutata est Monachica consuetudo.* Eadem habet *chron. MS. Saxon.* ad an. 1031. *Natales Rothonis*, non peræquæ ut virtutes, clari compertique sunt. *Monachus Hamerslebiensis* in *Excerptis libelli de Institutione Herfeldensis Cœnobij*, (cujus auctorem *Joachim. Maderus* editor conjecit esse *Lambertum Schafnaburgensem*) pag. 157 hunc in modum scribit: *Apud Conradum*

radum Casarem accusatus Abbas Arnoldus deponitur, (an. 1031.) Rudolfus Abbas instituitur, Italus genere, mitis pater & benevolus, in Dei servitio vigilantissimus: sed paulo post ab eodem Conrado in Episcopum Paderburnensem instituitur. Wilhelmus Dili-chius Chron. Hassie parte I, in catalogo Abbatum Hersfeldensium, Rudolfum XIX Abbatem Italum quoque appellat. In Cathedrali templo Paderbornensi visitur monumentum Rothonis lapideum, in quo leguntur hi versus incisi:

Est hic translatus signis primo templo locatus,

De Buren natus Præsul, qui Rotho vocatus,

Nos annis xxxi ter quibus, bene protexit;

MLI decessit, quem M. in werc sancte præcessit.

Hermannus à Kerffenbroch Rothonem quoque Baronem de Buren vocat: sed non legi à vetustiore aliquo scriptore *Burana* stirpi insertum Rothonem. Si Gobelinus domesticus historicus genus hujus Antistitis exploratū habuisset, vel monumentum Rothonis Gobelini ætate Paderborne jam extitisset, verbo saltem uno illustri familiæ tantum decus assertum ivisset. Solùm hæc nunc apud eum leguntur ætate 6, cap. 53: *Meinwercus . . . . defunctus est & successit ei Rotho Abbas Hersfeldensis.* & cap 54: *Anno XII Henrici, Rotho Ep. Paderbornensis moritur, & successit ei Imadus.* Necrologium Abdinghoffense a. d. VIII Id. Novembr. sic habet: *Obijt Rotho Eps frater noster.*

Num. XLIX. IN HERVORDIA.] Hujus Monasterij origines refert Meibomius. Appendice ad Gob. Personæ Cosmodrom. ætat. 6. cap. 47 ad ætatem Car-

roli M. annumque Christi 790. Verum certior est
 graviorque auctoritas *Conradi Imp Aug.* qui an. 1147
 Ind. 10. rogante *Wibaldo Abbate Corbejensi, Pri-*
vilegia Herivordensis Monasterij, cui tunc venerabilis
Abbatissa Judith præerat, innovans & confirmans, re-
 cecit inter alia, quomodo ab Imperatore *Ludovico*
duo Monasteria constructa sint, & a suis prædecessoribus
aucta honoribus & divitijs; unum videlicet Monas-
thorum, quod nova Corbeja dicitur, ad normam anti-
qua Corbeja; Herivordense vero Sæclimonialem ad
similitudinem Sueffionensis Monasterij. Porro *Heri-*
vordense monasterium principio monachorum fuit,
 quæ *S. Benedicti* Regulæ, uti & *Sueffionenses*, additæ
 fuerunt. Ad *Johan. Mabillon* Actorum SS. Ord. S.
 Bened. Sæculi I V part. 1, ad *Translat. S. Viti* Obser-
 vat. 8, 9, & 10, pag 526. & seq. Et Sæcul. 2 ad *Vitam S.*
Leodegarij Observat. 7, pag 708. *Sammarthanos Frat-*
res Gallia Christiana tom. 4, de monast. *S. Maris*
Sueffionen. S. Paschasium Rathbentum in *Expofit.*
Pfalm 44. lib. 1. Veri est simile, *Monasticam discipli-*
nam labefactari cœptam post barbarorum incurfio-
 nem Cœnobijq; vastationem.

Ibid. UNGARIORUM VASTATIONE.] Hujus pa-
 ganorum incurfionis meminit *Henricus Auceps* in
 diplomate *Parthenoni Herivordienfi* concessio an.
 927 Ind. 15 quod tibi integrum exhibent monumenta
 Paderbornensia secundæ editionis pag. 224. Ubi
 etiam habes, pag. 225 *Thietmari* sacrilegam *Heri-*
vordia direptionem, relatam quoque hic pag. 60
 num. 70. De morte *Thietmari* vide notas ad n. 57.

Num. L. Prolixior hujus apparitionis narratio, cujus hinc synopsis habes, extat in veteri codice MS. Bōdecensi, cum hac inscriptione: *De revelatione construendi oratorij S. Maria in monte juxta Hervordiam. Si quis hominum desiderio sciendi &c.* Adde Gobelini Cosmodrom. ætat. 6, cap. 52, pag. 211. Verum adverte, Gobelinum mores suæ ætatis. Statumq; *Hervordia* attendisse cū scripsit, *Monasterium Canonicarum seu Monialium secularium per Ludeovicum Imp. Caroli M. filium Hervordix fundatum*: nam *Adrianus* PP. IV. an. 1155. 16. Kal. Junij, Indiēt. 3. hoc modo alloquitur Vestales Hervordientes: *Dilectis in Christo filiabus Juditha Abbatisse Hervordiensis Monasterij, ejusq; sororibus tam presentibus quam futuris, Canonicam vitam professis in perpetuum.* Primus vero Hervordientes hoc modo salutatur in litteris suis *Clemens* PP. V. *Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & conventui secularis ecclesie Hervordensis, Paderburnensis diœcesis*, an. Pontif. sui 7. Et deinceps *Bonifacius IX*, *Johannes XXIII*, *Julius II* Pontifices Maximi, hac compellatione usi sunt. In colle *Hervordix* vicino ubi se Dei Mater pauperi pastori veneranda specie videndam obtulit, templum deinde constructum est cum parthenone, quæ heterodoxæ hodie puellæ, nobili omnes genere natæ occupant. Inscriptio quæ in æde illa extat, annum præfert MXI, quo hæc apparitio facta sit; aliaq; ibidem visuntur hujus rei gestæ indicia. Primarij Collegij patrona est *S. Pufinna*, cujus vitam & translationem habent *Bollandi Continuatores* die 23 April.

Num. LII. SUB IPSIUS SORORIO IMMADO
 EPISC.] *Immadus* in litteris alibi citatis, anno Episcopatus sui primo, Christi vero 1052. 3 Non. Decembris, *Domnum Meinvercum Episcopum dilectum avunculum suum* appellat. An. 1059. 7 Idus Aprilis. Indict. 12. *Henricus IV Traj. & ob fidele servitium Immadi Episcopi liberè restituit Ecclesia Paderbornensi forestum Reginberishuson, quod Henricus III à Rodulfo Episcopo olim acceperat pro quodam prædio in pagi W. stfalon & Treine sito, in Comitatus Bernardi Ducis, & Rotgeri atque Bernardi Comitum, quod ipsum quoque donat Ecclesiæ Paderbornensi. Anno 1075, 15 Kal. Septembr. Indict. 13, Immadus Episcopatus sui an. 24 pro anima sua suorumq. prædecessorum Meinverchi & Ruodonis Episcoporum remedio . . . . . cortem Moranga in pago Moranga sitam, & ab Heinrico Imp. Patherbrunnensi Ecclesiæ ad vestium fratrum traditam (videnum. XXV pag. 29) à Meinverco Episcopo retentam, à Ruodone vero Ep. Fratribus redditam, ab ipso (Immodo) hucusq. injustè possessam, ... salubri pœnitentiâ ductus, Canonici ad vestium reddidit eâ conditione, ut unus Fratrum præter Episcopum & Prepositum eligatur, cui cum fraternâ electione & episcopali consensu hujus obedientie cura ingeratur. Actum coram omni Cleri & populi conventu & presentia, in crypta Patherbrunnensis Monasterij, juxta sepulchrum Episcoporum. Hoc sepulchrum primorum Episcoporum Paderbornensium restauratum est in crypta ædis Cathedralis à Celsiss. & Reverendiss. Episcopo & Principe Paderbornensi*

Fer-

Ferdinando An. MDCLXVI, velut habet inscriptio in Monumentis Paderbornensibus secundæ edit, pag. 307. Immadus rexit Ecclesiam Paderbornensem annis XXV, obiitq; an. 1076, ut Gobelin. Ætate 6. cap. 55. sive an. 1077, ut Herm. à Kerffenbroch, 3. Non. Februar. ceu notatur in necrologio Abdinghoffensi.

Ibidem. ANNO ARCHIEP.] S. Anno Colon. Archiep. obiit an. 1075, 4 Decembris, sepultus in Cœnobio Sigeburgensi quod construxerat. Vita apud Surium 4. Decembr. At Lambertus Schafnab. & Chronologus Hildesheim. obitum S. Annonis perperam referunt ad an. 1077; Bucelinus graviori errore ad an. 1064 part. I Germ. sacr. pag. 25. Fridericum Episc. Monast. tradunt Ecclesiæ suæ præfuisse ab an. 1063 usque ad an. 1085. Vide Boichorstium in vita Erponis cap. 4 pag. 27.

Num. LIV. S. BONIFACII.] S. Bonifacius è Monacho Archiepiscopus Moguntinus, mortem pro Christo oppetiit in pago Frisie Ostracha, loco Dokinkirka dicto, an. 754 die 5 Junij, qui huic Germania Apostolo exinde sacer mansit. Acta ejus habes apud Surium & Johan. Mabillon Seculi III Benedictini parte 2. Reliquias S. Martyris adservat Archisferium Fuldense. Mirum est nondum erectam in Germania Congregationem à magni illius Sancti nomine appellatam.

Num. LIV. SYNODUM IN GOSLARIA.] Eadem habet Chron. MS. Saxon. ad an. 1019; Chronicon verò Hildesheimense hanc Synodum refert cum Auctore nostro ad an. 1018, ubi Godescalcus Egghardi

Præsidis filius; Gertrudis Egberti Comitis filia appellatur, quam Brovverus contra autographi fidem Egberti F. heic nominat.

Num. LVII. BERNARDUM DUCEM.] Ita Chron. Hildesheim. ad an. 1019. Verùm Chron. MS. Saxon. ad an. 1020. hæc habet: Bernardus junior, Dux Saxonie frater Thietmari. Imperatori rebellaturus Scalckenburg (hodie Luneburg) intravit, quem statim Imperator obsedit: sed Bernardus justitia cedens, interpellante Imperatrice, gratiam Imperatoris pariter cum beneficia patris obtinuit. Quæ Adamus Bremen lib. 2 cap. 33 de Bernardi Ducis; ejusq; avi Hermanni obscuris natalibus lib. 2 cap. 4. commentus est, eain Vindicis Biltinganis diluit Meibomius. Thietmarus Bernardi Ducis frater anno 1048 ab Arnolde milite suo occisus est. Lamb. Schafnab.

Num. LVIII. ABBATIAM LISBERNENSEM.] Diploma donationis, quo S. Henricus Imp. Ecclesie Mimigarde vordensi an. 1019. 13 Kal. April. Goslarie concedit & confirmat Abbatiam Lisborn, quam antea videbatur habere, etsi sine scripto, sitam in pago Dreni in Comitatu Herimanni Comitis, mutilum extat in Chron. MS. Westfalia Bernardi Wittij Asceta Lisbornensis: nullaq; in eo fit mentio mutationis Regule seu instituti veteris; at solum datur Episcopo Thiederico ejusq; successoribus facultas, in præscripto loco Lisborn imperiali auctoritate servitium Dei ordinandi: quod factum demum ab Egberto XX Episcopo Monasteriensi, qui post exultum Ccenobium, circa an. 1130, Monachos Ordinis nostri introduxit.

Abba.

Abbatia *Lisbornensis*, viris religione doctrinaq; præstantibus hodieq; florens, sita est in *Burggraviatu*, ut vocant, seu præfectura *Strombergenfi*, ad *Lisam* amnem, dicta velut *Lisa-fons*. Abest à Lippicnfi oppido primo milliari. *Wittius* in chronico suo conditorem celebrat *Carolus M.*, qui sub invocatione SS. *Cosmæ & Damiani MM.* Parthenonem illic instituerit, eidemq; præfecerit 1 Antistitam sororem suam *Rotsvwindam*: sed hæc neq; tabularum fide, neq; vetustiore aliqua auctoritate fortasse nituntur; quâ etiam destituuntur illi, qui Canonicarum collegium *Liesbornæ* à *Corolo M.* principio institutum comminiscuntur.

LIX. AEBATIAM *SCELDIZE*.] Tabulæ donationis sic habent: *In nomine sanctæ & individua Trinitatis. Henricus divina favente clementia Romanorum Imperator Augustus. Quomodo prædecessores nostros Reges vel Imperatores operatos esse in summo capite, quod est Christus, non ignoramus; quos scimus in ejus membris per fidem operatos haberi, augmentando Ecclesias Deo vel Sanctis sacratas, & pro ea ipsâre eterna recompensationis præmia adeptos fore: non secus, si sanctam Dei Ecclesiam ad honorẽ Sanctorum suorum crescere & multiplicare donis vel augmentis studuerimus, perpetua remunerationis exultationem nos nancisci speramus. Quapropter universali Ecclesie, præsentis scilicet & futuræ manifestum esse optando desideramus, qualiter Meinwercus Paderbrunnensis Episcopus, nostræ imperiali excellentiæ dilectissimus, sublimitatem vestram convenit, postulans Ecclesie suæ nram Abbatiam*

nam Sceldice vocatam dari. Cujus continuis petitionibus non immerito faventes, intervenitu Cunigunde Imperatricis, nostra videlicet dilectissima conjugis, Episcoporum quoque Geronis, Unovani, Arnoldi, Dietrici, Hiltivardi & Erici; opumatumq; nostri regni Bernhardi Ducis, Sigifridi Comitatus, Hermanni & Egghardi consilij ventilatione. supradictam Abbatiam sitam in pago Wessaga, & in Comitatu Friderici Comitatus, sibi nec non sue Ecclesie Paderbrunnensi suisq; successoribus omni concedimus jure deinceps possidendam. Ut verò hæc præcepti pagina stabilis & inconversa futuris vel presentibus permanere valeat, propria manus cautione firmamus. & nostri sigilli impressione ratum ducentes signari jussimus. Signum domni Henrici invictissimi Romanorum Imperatoris Augusti. Gynibezius Cancellarius ad vicem Erkanbaldi Archicappellani recognovit. Data XIII Kal. Aprilis, Anno Domini incarnationis MXVIII, Indict. II. Anno verò domni Henrici secundi regnantis XVII, Imperij VI. Actum Goslarie, feliciter. Amen. Hujus Cœnobij conditores nullus, quod sciam, litteris consignavit. Cöbelinus Persona Cosmodr. at. 6. cap. 48 hæc de eo habet: Anno quinto regni Ottonis Monasterium Schilde in diocesi Paderbornensi fundatur. Cleinsorgius in MSS. Annalib. refert initia hujus Cœnobij ad an. 942. Advocatiæ, ut vocant, jus & exercitium, quod à S. Henrici ætate erat Episcoporum Paderbornensium, beneficio eorundem postmodum transijt ad Ravensburgi Comites: cujus rei testes sunt hæc litteræ: Bernhardus Dei gratia Paderburnensis Episcopus omnibus hæc

Hanc litteram inspecturis aternam in Domino salutem.
 Prasentibus consuemur, quod nos nobili viro socero no-
 stro Comiti Lodeuvico de Ravensberg Advocatiam
 Ecclesia Schildecensis, communicato Ecclesia nostra con-
 silio, jure nostro & Ecclesia Schildecensis contulimus.
 Insuper recognoscimus ei omnia bona, quae à nobis & ab
 Ecclesia nostra jure possidet feodali. Dat. anno Domini
 M^{CC}XLIV, & Dominica qua cantatur, In excelsis
 throno, Pontificatus nostri anno XVII. Sacra tamen ju-
 risdictio mansit semper apud Ecclesiam Paderbor-
 nensem, ejusq; Antistites. Eapropter Innocentius V.
 PP. Romae an. 1276, 21. Aprilis ratam habuit senten-
 tiam ab Episcopo Paderbornensi latam, quae exaucto-
 rato justas ob causas Henrico Praeposito Schildecensis,
 collegio illi Praepositum novum dederat Ottonem
Comitem Rebergium, quem Paderbornensis Eccle-
 sia prius etiam Praepositum, deinde & Pontificem
 habuit. Anno 1032 alium item Ottonem Schildecensis
 Praepositi munere functum reperi. Anno 1542, 2 Ju-
 lii, convénit inter Decanam ceteraq; collegij Schil-
decensis Vestales, ac Wihelimum Julia, Clivia, ac
Montium Ducem, Marcha & Ravensburgi Comi-
tem, ut post mortem Georgij ab Hauzfeld Praepositi,
 nullus deinceps huic successor daretur: sed domici-
 lium Schildecensis Praepositi cum eâ proventuum ve-
 stigaliumq; parte, quam coloni Ducis pendere olim
 soliti fuerant Praeposito, exinde cederent Duci ve-
 lut hereditario Schildecensis collegij Patrono sive Ad-
 vocato; reliquos Praepositi reditus inrer se partiren-
 tur ex aequo Vestales: quarum hodie potior pars Ro-
 manos

manos ritus & sacra colit, pars Lutheri Calvinique placita sectatur. *Schildece* (vulgò *Schildse*) intra primum lapidem abest ab oppido *Bilefeldiâ* in Comitatu *Ravensbergico*. Ab aliquot seculis abbatia esse desijt, regiturque hodie collegium à Præposita & Decana.

LX. S. STEPHANI.] Confer cap. 23 vitæ *S. Heinrichi* Imp. & *Greiseri* notas ibid. *Chron. Ursbergen & Hildesheim. ad an. 1019, Herman. Contract. ad an. 1020.*

Num. LXI. QUARTO KAL. JULII.] Fragmentum MS. ANNAL. *Corbejensium an. 1019: Hemeredus Monachus in vigilia S. Petri obiit, & statim multas virtutes Dominus per eum operatus est. Vide Acta S. Hemeradi hic num 22.*

Numeri sequentes 62, 63, 94, & 67, delibati sunt ex histor. Vitæ *S. Heriberti Archiep. Colon. capitibus 26, 27, 28 & 34*, quam *Marcwardo*, è Monacho *Siegebergensi, Tuitiensi* Abbati IX inscripsit *Rupertus* ejusdem successor. *D. Gabriel Gerberon in Apologia pro Ruperto pag. 45.* collocat *Vitam S. Heriberti* inter *Ruperti* jam Abbatis opera, facitque pag. 81 *Marcwardum* olim *Abbatem, Ecclesia*, nescio cujus, *Archiepiscopalem*. Ceterum de *Ottone Comite* hæc scribit *Ditmarus Mersb. lib. 8 pag. 236 & sequenti ad an. 1018: XVII Kal. April. magna fit in Niumagen synodus, & nepos meus Otto & uxor ejus Irmingard consanguinitate proximâ injuste diu conjuncti, ob inobedientiam continue vocationis excommunicati sunt: cooperatores verò eorum ab Episcopis vocantur ad satisfactionem. Eodem anno post Pentecosten, Otto Comes præ-*
dictus

dictus in presentiam Imperatoris & Erkenbaldi Archipresulis supplex veniens, injustam uxorem tribus sacramentis amisit. Anno deinde 1020 Otto predictus, qui uxori injuste adhaeserat, quam tribus sacramentis amiserat, (verba sunt Chron. MS. Saxon.) felle commotus contra Erkenbaldum Moguntinum Archiepiscopum, eo quod sapius ab illo correptus esset pro jam dicto incestu, dispositis insidijs Christo Domini manus paravit inferre: sed cum Archiepiscopus Dei se protegente gratiâ illasus evasisset, socios qui navali eum dem sequebantur itinere comprehendit & custodia tradidit, multisq; injurijs tractavit. Quod cum Imperatori nuntiatum fuisset, habitâ cum Episcopis & Principibus deliberatione, cum ab hac immani tentavit revocare vesaniâ, Qui rebellis & incorrigibilis perseverans, ab Episcopis vinculo anathematis innodatus est, ut vel sic timore poenali victus, dignis poenitentia lamentis reddere se studeret: quam ille omnino despectus habens, copias suas cum conjuge in quamdam munitiorem Hamerstein vocatam contraxit. Imperator justitia fidens Hamerstein firma obsidione circumdedit, ibiq; Dominici natalis diem egit. Tandem famis inopiâ coacti, instante celebri per Orbem Stephani protomartyris festo, se suaq; omnia Imperatori dedunt. Quid exinde in concilio Moguntino an. 1023 de Ottone & Frisingardâ actum sit, habes Num. LXXV pag. 117, ex Actis S. Godehardi ad 4 Maji cap. 6. pro quo Phil. Labbeus, & Gabr. Cossartus tom. 9 Concilior. col. 854 citant cap. 22, ubi Hanistein & Limingardam mendosè expressit typhotheta.

Num. LXVI. B. HERIBERTUS.] *Lambertus* in Actis ejusdem 16 martij apud Henschenium cap. 5. num. 30, scribit S. Archiepiscopum obiisse an. 1021, velut etiam *Chron. MS. Saxonie*: at *Lambertus Schafnab. Chron. Ursbergen.* & *Chron. Wirzburgense* apud *Steph. Baluzium* lib. 1. *Miscell.* & si qui præter hos S. Heriberti mortem referunt anno 1020, etâ Gallicâ veteri usi sunt, quibus die 16 Martij adhuc currebat annus 1020. *Piligrinus* S. Heriberti successor anno 1022, (etâ Romanæ) *Indict* 5, 4 Non. Febr. cum *Aribone* Mog. Archiep. interfuit dedicationi basilicæ S. *Michaëlis Bambergæ*, teste *Ursbergensi*, obiitq; anno 1036, ante mensem Junium; non verò mense Aug. ut perperâ *Gelenius*: nam 8 Kal. Junij *Herimannus* ejus successor cum S. *Bardone* Mog. Archiep. & *Brunone* *Wirzburgensi* Ep. Paderbornæ dedicavit templum *Bustorffense*, ut ex authenticis tabulis tradit auctor noster *Num. 1022, pag. 156*. Annum obitus *Piligrini* adstruunt *Lamb. Schafnaburgensis* & *Urspergensis*, diem omittunt; quem exprimunt *Chron. Haldesheim.* & *MS. Saxon.* videlicet IX Kal. Septembris, sed mendosè, nam potior fides tabulis Collegij *Bustorffensis*, & huic auctori hîc habenda.

Num. LXVIII. SAB. PASCH. EDOMADÆ, IX KAL. MAII] Igitur diploma S. *Heinrici*, quo curtem *Hammonstede* *Meinwerco* Ep. dono dedit, *Bavenbergæ* datum est an. 1020, quo sabbatum Paschalis hebdomada incidit in 9. Kal. Maij, sive 23. Aprilis, qui S. *Georgio* est sacer.

B. MEINWERCI.

385

Num. LXIX. KALENDIS JUNII.] apographa
hujus donationis expriment an. 1020 *Indict. 3 XI*
Kalend. Junij, id est, 21. Aprilis.

Num. LXX. IPSO QUOQUE ANNO ERCHAN-
BALDO MORTUO] Videlicet an. 1020, 15 Kal. Sep-
tembris, ut habent *Lambert. Schafnaburgensis, Chron.*
Hildesheimense & Stederburgense, Godefr. Henscheni-
us in annotatis ad Vitam S. Godehardi cap. 3. lit. e. ex
Nic. Serarij libro 5. Rerum. Mogunt. pag. 729. & sequ-
tibi tamen diem obitus non consignat. At verò Her-
man. Contractus, Marian. Scotus, Chron. MS. Saxon.
mortem Erkanbaldi referunt ad an. 1021; & in *Mo-*
nument. Paderbornensib. pag. 161 Gunterius Cancell. ad
vicem Hercumbaldi recognovit anno 1021, 14. Kalend.
Martij, Indict. 4 diploma S. Heinrich Imp. quo an-
regni sui 19, imperij 8, Paderbrunna donat Mein-
wverco Ep. Comitatum Dodiconis; de qua donatio-
ne agit Auctor noster numero sequenti. In Actis
S. Bernwardi Ep. Hildesheimensis dicitur c. 38. apud
Surium 20 Novembr. Erkenbaldus ex Abbate Ful-
densi factus Archiepisc. Moguntinus, & S. Bernwardi
consanguineus, quinto regiminis anno mortuus, 15
Kal. Septembr. Wolferus in Actis S. Godehardi ea-
dem repetit cap. 3 num. 22, sed novem annis præse-
disse Ecclesiæ Moguntinæ rectius tradit.

Num LXXII. DODICO ET FRATER EIUS CO-
MES SIGEBODO.] Horum fratrum donationes, quas
Bernocorum propinquus irritas reddere conabatur,
habet hic pag. 47, num. 20; & pag. 49, num. 21, & in
Monumentis Paderborn, integras Dodiconis tabulas
pag. 159.

CC

Num.

Num. LXXIII. EODEM ANNO] Millesimo vigesimo secundo, 10 Kal. Februarij, ut habet Chron. Hildesheimense, & MS. Saxon. Successit Thiedericus *Sigifridus* è *Walbecensi* Comite Monachus & Abbas Cœnobij *S. Ioannis Bapt.* propè *Magdeburgum*, frater *Dumari* Episc. *Mersburgensis*, qui *Sigifridus* meminit in Chron. lib. 6. pag. 157 in fine; & lib. 7 pag. 205, in edit. *Maderi*. Anno 1031. 2 die Novembr. inter fuit *Sigifridus* dedicationi basilicæ *Abdinghoffsensis*, ut videre est pag. 147. num. CX. Obijt, teste Chron. *Hildesheimensi*, anno 1031. 5 Kal. Decembr. Idem annus 1022 fatalis quoque fuit *Theoderico Mindensi* Ep. qui decessit 19 Februarij, ut est in Chron. *Hildesh.* & *MS. Saxon.* *Mindense* Chron. mendosè exprimit 9 Februar. quo die nullus colitur *Julianus*. Gero *Magdeburgensis* Archiep. vitâ functus est an. 1023, undecimo Kal. Novembr. Chron. *Hildesh.* & *MS. Saxon.* *Ditmar*. lib. 6, pag. 170 electum tradit an. 1012, 22 Septembr. *Thietmarus* Ep. *Osnabrugensis* obiit an. 1023, 17 Kal. Septembr. Vide quæ notavi pag. 322.

Num. LXXIV. ARNOLDUS,] quem *Ditmarus* lib. 6 pag. 162 & 178; iterumq; lib. 7 pag. 216 *Arnulfum* nominat, fuit *Halverstadensis* Ep. obiitq; an. 1023 7 Idus Septemb. ut habent *Chronica Hildesheimense* & *MS. Saxon.* *Bernardus Aldenburgensis* Episc. (non *Havelbergensis*, ut *Browerus* expressit) defunctus est, teste Chron. *Hildesheimensi*, (in quo *Benno* nuncupatur) an. 1022. *Ditmarus* lib. 7 pag. 185 ad an. 1014 *Antiquæ civitatis Episcopum*, *Chronicon MS. Saxon.* *Bernhardum Mikulemburgensem* Episc. appel-

appellat ad an. 1023. *Diemarusb. 8 Chron. pag. 235*
 scribit ab hoc Bernardo nuntiatam D. Heinricho Imp.
 defectionem Aboitiorum ac Wagrorum, quorum
 erat Episcopus. *Incertus Auctor histor. Slavicae apud*
Lindebrogium cap. XII, narrat Bennonem Episc. *Alden-*
burgensem hac rebellium ferocia coactum fuisse
 solum mutare, atq; à S. Bernwardo Ep. hospitio beni-
 gnè exceptum *Hildeshemij*, in ipsa templi S. *Mi-*
chaelis dedicatione ab affluentis populi turbâ elisum:
 Sed hujus rei non meminerunt *Acta S. Bernwardi*,
 tamen in ijs memoretur *cap. 41 anno 1022, 3 Kal.*
Octobr. Indiçt. 5, Benno Aldenburgensis Ecclesia reve-
 rentissimus Antistes prædictæ dedicationi interfuisse.
 Successit Bernardo Aldenburgi Reginoldus, sive Re-
 noldus, quem *Wolfherus in Actis S. Godehardi cap. 4*
num. 30 accenset Patribus ijs, qui anno 1027 in *Franco-*
furtensi Concilio fréquentes comparuerunt.

Num LXXVI. PROXIMA DIE] Totum hoc
 incisum seorsum habetur in autographo post Vitam
B. Meinwerici: Broverus in textum recepit, sed po-
 tiori parte truncatum. Synodum Seligenstadiensem
 post alios ediderunt *Labbens & Cossartius* *tomo LX*
Conciliorum postrema edition. col. 844, habitamq; no-
 tant anno 1022, 2 *Id. Augusti, Indiçt. 5*. At verò noster
 cum *Wolfhero in Vita S. Godehardi cap. 4. num. 24*
 apertè indicat, duas Synodos anno *millesimo vigesi-*
mo tertio ab *Aribone* coactas: priorem ineunte Ju-
 nio *Moguntia*, ad quam vocatus venit *S. Godehardus*,
 (anno 1022. 28 *Novembris* consecratus) & de hac
 agit noster *num. 75*; Alteram eodem an. 1023 *Seligen-*
stadij.

stadij ad Mocnum 3 Id. Augusti, cujus decreta hoc inciso habes. In citata edit. Labbei cap. 1 legitur sanguinis, hinc sagiminis. Apud Labbeum caput V est hujusmodi: Item decretum est, ut unusquisq; Presbyter in die non amplius quàm tres Missas celebrare præsumat: quod in nostro exemplari omissum est. Variantes alias lectiones, cui commodum fuerit, ex collatione editionum observare licebit.

Num. LXXIX. ERVETE.] Hanc curtem regalem hoc numero tradit Anonymus sitam in pago Westfalon; at infra num. XCVII Curtem ad jus Imperiale pertinentem, Ervete dictam, collocat in pago Engere, in Comitatu Marcovardi: quam à Conrado Imp obtinuit Meinvercus, ceu testantur tabulæ donationis, data Rome VII Id. Aprilis, (in quem diem an. 1027 non incidit sabbatum Paschalis hebdomadæ, ut de iuo heic addidit Auctor) Indiët. X, anno Domini carnat. MXXVII, anno autem Domni Conradæ secundi regnantis III, Imperij verò primo. Fueruntne igitur duæ ejusdem nominis curtes regia, una in pago Westfalon, altera in pago Engere sita? Ervete si equens est hodieq; in Ducatu Westfaliæ municipium, egregij operis templo ac turre, nec non domiciliis aliquot Nobilium conspicuum. Plura vide in Annal. Cleinsorgij.

Num. LXXX. THIETMELLE.] de hoc oppido, modò ditioris Lippiensis, consule Monumenta Paderbornensia secunde edit. pag. 40. 44. 46 & seq.

Num. LXXXV IMPERIALIS EDICTI.] Illud sic habet: In nomine sanctæ & individue Trinitatis.
Hein-

Heinricus divina favente clementia Romanorum Imperator Augustus. Quoniam divina dignationis clementia ad regendum totius reipublica statum nos provexit sua immensa pietatis magnificentia: ante omnia ad hoc laborare debemus, ut qui corona terreni imperij gloriamur, illa inestimabilis gaudij gloria non privemur: quod certissimè posse fieri creditur, si loca Ecclesiasticis obsequiis à Christianis viris deputata, nostra auctoritate confirmentur & corroborentur: ut omnè exteriori inquietudine remota divinis laudibus in eis mancipati, in pace & quiete Domino servare delectentur; & qui curis & negotiis secularibus gravamur, eorum qui in lege ejus die ac nocte meditantur precibus à peccatorum nostrorum nexibus liberemur. Quapropter omnium fidelium Christi nostrorumq; noverit universitas, qualiter dilectus nobis venerabilisq; Meginwercus Potherbrunnensis Ecclesie Antistes Celsitudinem nostram adiit, suppliciter exorans, ut Monasterium in occidentali parte Potherbrunnensis suburbij ab eo in honore sancte Dei Genitricis & perpetue Virginis Mariae omniumq; Sanctorum fundatum, nostra Imperiali auctoritate confirmaretur: quatinus fratres ipsius Monasterij in divino servitio jugiter permansuri ab omni seculari violentia & molestia remoti & muniti, tantò expeditius viam mandatorum Dei currebant, quanto eis terrena incommoditatis impedimenta nulla obstarent. Cujus laudabilis studij intentione congaudentes, & per interventum dilectissima conjugis nostrae Cunigunde videlicet Imperatricis Augustae, aliorumq; fidelium nostrorum justis petitionibus gratuito

assentientes. imperiali auctoritate decrevimus, ut omnia
 à nobis vel ab ipso venerabili Episcopo de sua hereditate
 vel aliunde per commutationem aut precariam vel
 ab alijs Dei cultoribus eidem Monasterio collata, videlicet
 in terruorij, villis, arvis, curtis, edificijs, mancipiis
 utriusque sexus, terris cultis & incultis, pratis, pascuis,
 campis, aquis aquarumq; decursibus, molis, molendinis
 piscationibus, silvis, vineationibus, exatibus & redditibus,
 vni & vni, quasitis & inquirendis, cum omni utilitate
 & integritate qua ullo modo ex eis provenire poterit,
 ipsius Monasterii Abbas cum suis Fratribus proprietario
 jure potestativè habeat atque possideat, & cum Episcopi
 licentia quicquid illis placuerit ad communem usum
 Ecclesie faciat. Insuper etiam firmum & stabile
 perpetuo jure sancimus, ut nullus Dux aut Comes
 aut aliqua persona parva vel magna quemlibet
 Abbatum ipsius Monasterij cum suis Fratribus super
 eisdem bonis inquietare, molestare aut divestire, aut
 aliqua judiciaria potestate se intromittere presumat,
 nisi Advocatus Ecclesie ab Abbate & Fratribus in
 defensorem electus, & ab Episcopo constitutus: eo
 videlicet tenore, ut jure contentus Ecclesia cum precepto
 & consilio Abbatis omnia faciat atque disponat.
 Si quis autem hoc nostre Imperialis confirmationis editum
 aliqua presumptione infringere temptaverit, centum
 librarum examinati auri ad nostrum pondus compositione
 mulctetur, ut quinquaginta nostre Camere persolvat,
 quinquaginta eidem Ecclesie quam ausu temerario
 inquietare presumpsit. Et ut hæc confirmatio
 verius crederetur stabilisq; & inconvulsa omni tempore
 habeat

habeatur, hanc Imperialis edicti paginam inde conscribi & manu propria confirmantes sigillo nostro insigniri iussimus. Signum Domni Henrici Romanorum invictissimi Imperatoris augusti. Guntherius Cancellarius vice Arionis Archicappellani recognovit. Datum XVIII Kal Febr. Indiē. VI Anno Dominica Incarnat. Millesimo vigesimo tertio. Anno vero Domni Henrici secundi regnantis XXI, Imperij vero ejus VIII. Actum Paderbrunnon. feliciter. Amen.

Num. LXXXVI. MONASTERIO COEUNGA.]
 S. Henricus Imp. an. 1015, Mersbargo, ubi dies Christo resurgenti sacros egerat, discessit, & proximos rogationum dies (16, 17, 18 Maij) in Capungun fuit, quo ipse curiam suam de civitate Cassulun dicta transtulit. Post hæc an. 1017 Regina Cunegundas à Franconovordi à Casare discedens, cum ad locum qui Capungun dicitur veniret, infirmatur: & ibi tunc Domino promisit se ad laudem ejus unum facturum Monasterium . . . Imp, audiens contectalem suam levius habere, & votum fecisse Domino, grates Christo persolvit ex animo, & Pentecostē in VVerthuni, quam primo sanctus Domini Sacerdos Luidigerus suis construxit impensis, venerabiliter celebravit, Abbate Heithenrico sibi pleneriter ibidem serviente, Ditmar. lib. 7. Proximo post anno 1018 Casare arma Burgundiæ inferente, Imperatrix ad sibi dilectam Capungam veniens, Monachicam ibi vitam ordinavit, Dimar. lib. 8 pag 244, ubi eadem sancta Imperatrix & virgo à morte S. Henrici Imp, religiosam vestem induta, reliquos vitæ annos sanctissime transigit, atq; anno 1040 defuncta est die
 CC4 ecctiâ

tertiâ Martij, ad quam de ea agit *Godefr. Henschenius*,
 præmissis Actis erudito commentario, in quo §. 1.
 num. 2 scribit *Confugiam* Cœnobium situm fuisse
 apud *Cassellas* in *Hassia*, & pertinuisse ad diœcesim *Pa-*
derbornensem, & inspectionem hujus Episcopi; uti *Bro-*
wverus in Scholijs ad *Vitam S. Meinverci* num. 69
 clare demonstraverit. De situ res est evidens: nam
 uno milliari abest *Casselia*, infra quam *Fulda* miscetur
 amnis, qui *Confungam* alluit. Alterum abnuo; non e-
 nim clare satis indicatur Num. LXXXVI hoc Cœno-
 bium pertinuisse ad *Meinverci* inspectionem ac diœ-
 cesin *Patherbornensem*, velut censet *Brower*: cum
 neq; hoc numero 86, neq; in diplomate *S. Henrici*
19 Kal. Febr. an. 1023, Indi. 6 Paderbrunna dato, fiat
 ulla mentio *Meinverci* Episcopi, sive diœcelis *Pa-*
derbornensis. Immo sanctus Imperator in citato di-
 plomate his utitur verbis: *Noverit omnium Christi-*
fidelium nostrorumq; universitas, qualiter nos pro te-
medio anime nostra dilectissimeq; conjugis nostra Cu-
nigunde videlicet Imperatricis Augusta, atque paren-
tum nostrorum, nec non pro animabus fidelium nostro-
rum quorum ibi corpora quiescunt, Erphonis scilicet
Comitis atque Cuononis, Monasterio nostro Confunga
nominato, in honore . . . . constructo, ad usum sancti-
monialium ibidem servientium, quoddam nostri juris
prædium Hardinghuson dictum, concedimus atque lar-
gimur, cui Monasterio venerabilis Outa Abbatisa præ-
sidet. Fuit igitur Confunga regij juris Cœnobium, &
nobile Imperij membrum, uti rectè Brower: jus ve-
 ro sacrorum ad Archiepiscopum *Moguntinum* spe-
 ctavit.

Clavit. *Wilib. Dilichius in Chron. Hassie parte 2. pag.*
105, Ludovicum Pium Imp. conditorem Confungun-
sis Parthenonis perperam facit: quem errorem iterum
inculcat pag 115. & seq. ad an. 1008: ibidemq; pag. 117
narrat Henricum III Imp. ob suspicionem violati to-
ri repudiasse uxorem suam, quæ an. 1039 ingressa sit
Cœnobium in Legendâ ejus Confugium appellatum,
in quo etiam vitam finierit. Risum teneatis amici!
Idem parte I Chron. pag. 155 tradit Casselliam an. 1008
prædium rusticum (Weyerhoff) fuisse ad Cœnobium
Confugium pertinens. Sed pace Dilichij, anno 1008
Confungense Cœnobium nondum erat conditum:
verum S. Henricus Imp. an. 1015 de civitate Cassellæ
transtulit curtem (id est, aulam) suam in Coungun,
ut jam ex Ditmaro Mersburgensi didicimus: immo
Chunradus Rex anno 913. Indict. I. 12 Kal. Martij
Cassellæ dedit Sanctimonialibus in Monasterio Me-
scheri diploma, quo eis rogatu Herimanni Comitis jus
eligendæ Abbatisæ confirmat. Ouita, (S. Conigun-
dæ Augustæ & Monachæ ex sorore neptis,) sancta
commemorationis Abbatissa de Confungon obiit 14
Kal. Octobr. an. 1035, ut habet Chron. Hildesheim.
& MS. Chron. Saxon. Ipse vidi chartam sub annum
seculi superioris vigesimum confectam, in qua de-
scripta habetur supellex sacra & profana Cœnobij
Confungensis: & primo quidem loco recensentur sa-
cra Reliquiæ, 14 diversis capsis & scrinijs inclusa.
In primis una capsula argentea deaurata, in qua est
quoddam scrinium crystallinum, in quo continetur
crux de ligno S. Crucis, ornata auro & gemmis. Item

scrinium eburneum cum caligis S. Huberti, & Zona Domini, & alijs Reliquijs, Item plenarius ornatus auro & gemmis. Item unum altare portatile auro & gemmis ornatum. Item quadam scatula sigillata, in qua habentur margarite. Cetera scrinia norantur fuisse clausa. Item unum thuribulum argenteum. Item crux S. Mauritij aurea, cum pede argenteo deaurato. Item scrinium in quo habetur tibia D. Henrici Imp. fundatoris hujus loci. Casula S. Urbani M. Præterea supellex multa, calices & vasa sacra argentea & deaurata, quæ longum hic esset recensere. In bibliotheca codices XLVI. In choro libri ecclesiastici XXII. Sequitur deinde supellex profana. Grex 241 ovium, porcorum 74: boves 40, equi 17 numerabantur. Ad hæc redditus annuus in pecunia ducenti floreni, in frumentis, mille ducenta, & ex domestica agricultura trecenta, ut vocant, quartalia. Restabant eo tempore Cœnobio solvendi 300 floreni. Circa Kaufungam pagi quatuor, & in Thuringia duo, cum omni censu, judicijs & jurisdictione pertinebant ad hujus Cœnobij ditionem. Sed heu fata rerum! anno 1531 illustris hic Parthenon abolitus est à Philippo Hassia Landgravio, qui geminam Kaufungam cum alijs pagis & prædijs ditioni suæ adjunxit, inque præfecturam convertit, quæ vulgò das Ampt Kaufungen appellatur. Præter Ode sive Onte primæ Abbatisse nomen, ex tot illustribus alijs, Beatricis etiam nomen hujusmodi tabulæ conservarunt: In nomine sanctæ & individue Trinitatis. Ego Beatrix Dei gratia in Kaufungen Abbatisse, Cœnobio in Hersmithehusen in perpetuum.

petuē. Amen. Notum esse volumus tam modernis quam
 & futuris omnibus Christi fidelibus : quod D. Meigin-
 ywardus ministerialis noster, nostro consensu & volun-
 tate decimam unius mansi, quam habet a nobis in supe-
 riore parte villa Rosbach, consentientibus heredibus suis,
 Cœnobio Hersuuehusen tradidit: eo videlicet pacto, ut
 sibi & post eum suis heredibus annuatim duo maltra
 avena solvantur : sic tamen, quamdiu cultum fuerit à
 jam dicto Cœnobio. Et si sic acciderit, quod ipse vel sui si-
 ne legitimo herede decedant, reditus Ecclesia nostra re-
 deat. Quod ut ratum atque inconuulsam permaneat,
 sigilli nostri auctoritate corroboramus. Hujus rei testes
 sunt: Comes Friaericus frater Landgraviij, Comes Wi-
 kerus, Comes Henricus de Cigenhagen, Ekkehardus mi-
 nisterialis de Koufungen, Conradus de Dunrebach. A-
 Et sunt hæc anno Dom. incarnationis MCLXXXIX.

Num. LXXXIX. REGNI XXII, IMPERII X.]
 Accuratio est calculus Chronographi Hildeshei-
 mensis apud Duchesne tom. 3 ad an. 1024 : scribit
 enim S. Henricum regnasse annis 22, hebdomadis 5,
 die uno. Volfherus in Actis S. Godehardi cap. 4
 num. 27 pia memoria Henricum Imp. ordinationis sue
 anno vigesimo tertio ad Christum migrasse tradit. Pari-
 tatione dicendus est imperium tenuisse annis de-
 cem, mensibus quatuor, diebus 18. Auctor noster
 ommissis mensibus rotundum annorum numerum
 posuit, quem Browerus in editione sua, correxit,
 auctorem vitæ S. Henrici vel Ursbergensem fortè
 secutus. Mortuus est S. Imperator in Castello Gruona
 ad Lemam fluvium in pago Saxonico Logingaha vel
 Laine-

Lainega, nullis ex S. Cunigundâ (Henrici Bavarix Ducis sorore, quam Ottone III. Imperatore vivente jam duxerat, teste Ditmaro lib. 4. pag. 87) relicta liberis: ut mirum sit Ludovicum Aurelium Perusinum, in Epitom. Annal. Ecclesiast. Cas. Baronij lib. XI ad an. 1002 pag. 726 in edit, Monasteriensi, secutum errorem Chartutij in Vita S. Stephani Hungarorum Regis cap. 9: nam S. Stephanus Giselam S. Henrici Imperatoris sororem, non verò filiam, conjugem habuit: quod ex Adelboldo pag. 446, & Actis S. Henrici apud Grefserum cap. 27, vel ex Hermanno Contracto ad an. 995, & Ursbergensi in historia Henrici II, alijsq; discere potuisset. Quam verò fuerit Hildigarda poëtria, quæ S. Imperatori hoc epitaphium posuit, juxta cum Browero ignorare me ingenuè fateor, nisi ea sit Burchaugiensis Antistita Hiltegardis, cujus meminit H. Contracto ad an. 1027.

Num. XCI. IN CASTELLO WERLA.] Werle & Werla à Ditmaro appellatum, situm olim in diocesi Hildesheimensi ad fluvium Fusam. Auctor Speculi Saxonici lib. 3 Artic. 62, Werlam inter quinque Sedes Palatinas recenset. Anno 1002 post mortem Ottonis III à Proceribus Saxonix de novo Rege eligendo deliberaturis constitutum in Werlu colloquium fuisse testatur Ditmarus lib. 4 pag. 87. Qui etiam lib. 5 pag. 105 memorat Henricum Bavarix Ducem, paulò post futurum Cæsarem, quemdam militem ad civitatem, qua Werla dicitur, ad neptes suas consorores Sophiam & Athelheidam (Gandesheimensem & Quidelinburgensem Abbatissas) & ad omnes, qui una
ibid

ibi convenerant regni primates misisse. Henricus IV
 Imp. Hildinshemensi Ecclesie, mediante fidei suo
 Vidone ejusdem Sedis Episcopo, curtem suam nomine
 Werla & villas eodem pertinentes, Immenrothe & Feh-
 there, cum omnibus appendicijs, id est, mancipijs, terris
 cultis & incultis, molendinis, aquis, campis, silvis, piscar-
 tionibus &c. universè ducentos mansos in proprium
 donat. Herimannus Cancellarius vice VVicelonis Ar-
 chicancellarij recognovit. Dat. Kalendis Januarij. An-
 no incarnat. MLXXXVI Indiët. VIII. Anno Domini
 Imperatoris, regni quidem trigesimo primo, Imperij se-
 cundo. Actum VVormatiæ. Sunt hodie in Sivershu-
 sano Archidiaconatu VVerla parochia & VVerla Ca-
 pella, patronosq; agnoscunt nobiles Borchtorfios.

Num. XCIII. CONRADUS.] Hujus Cæsaris
 stemma habes pag. 303 & seq. quod etiam illustra-
 tur in Actis Burchardi Episc. Wormatiensis. Ele-
 ctus est Conradus frequentissimis comitijs apud vil-
 lam Kambam, ut H. Contractus ad an. 1024, quam ad
 Rhenum Moguntiam inter & VVormatiam collo-
 cant. Quid si legas Kubam, infra Bingium sitam?
 Novus Rex diadema regum Moguntie accepit ab
 Aribone Archiep. die natali Deiparæ sacrâ; ubi
 post biduum, 4 Idus Septembr. Heitharrico Abbati
 VVerdinensi anteriorum Regum & Imp. indulta
 confirmavit. Post hæc XIII die Septembris, iterum
 factus est Principum conventus ad Luppian flumen
 in loco Hirtveldun, meritis sanctissima Ide insigni. Hu-
 jus vita ab Uffingo nostro scripta extat apud Surium
 4 Septembris, & in membraneo codice in Cœnobio
 nostro

nostro *Verthiniensi*, cujus quintus Abbas *Hogerus* repensis *Ottoni* Duci Saxonie alijs possessionibus regi-
am curtem *Herutvelt* acquisiuit: quæ deinceps in pro-
prietate sancti *Luidgeri* usq; in presens cernitur per du-
rare, teste *Uffingo* in *Vita S. Idæ* lib. 2. c. 1: cum antea
usq; ad venerandi nostri Patris *Hogeri* tempora, sub
Rege *Arnulfo*, locus ille *H. rtfeldt* juri esset addictus
excell. ntissimi Ducis *Otonis*, qui hujus serenissimi *Augu-
sti* *Otonis* exitii proavus, inquit *Uffingus*, lib. 1.
cap. 9. Ceterum *Conradus* anno 1027, 7. *Kil. Aprilis*,
ipso die *Paschatis* imperij insignia à *Joanne P. M.* ac-
cepit. estq; *Wipponis* testimonio solenni ritu

Cesar & Augustus Romano nomine dictus.

Num. XCV. CONCILIUM IN SELIGANSTAD.]
Hæc etiam leguntur in Actis *S. Godehardi* cap. 4 num.
28. *Seligenstadium* vetus est ad *Moenum*, *SS. Marcellini & Petri M.M.* Ordinis nostri, cum cognomine
oppido *Cœnobium*. Conditorem primumq; Ab-
batem habuit *Eginhardum*, de quo vide *Bernardum*
à *Mallinckrot* de *Archicancellarijs S. R. Imp.* pag. 129
edit. *Monaster*, & *Johannem Mabillon* *Sæculo IV A-
etorum SS. Ord. S. Benedicti*, parte 1, pag. 414 In hoc
regali *Cœnobio* *Conradus Imp.* anno 1032 *Pascha*, &
an. 1035 *Ascensionem Domini* celebravit, teste *chron-
Hildesheim*, *Lamb. Schafnaburg.* ad an. 1063 *Sele-
chinstat* regij juris *Abbatiam*, machinatione *Adelber-
ti Bremensis Archiep.* ab *Henrico IV.* concessam *Ar-
chiepiscopo Moguntino* scribit. *Catalogum Abbatum*
recitat *Bucelinus* parte 2. *Germ. sacræ*, pag. 227. Ho-
die amœnissimo huic *Cœnobio* utilissimè præest
D. Franciscus Hoffmannus Colonienſis,

Num. XCVII. GISLÆ IMPERATRICIS.] *Gisela*,
*Hermann*o Duce Alemanniæ & *Gerbirgâ* Regis Bur-
 gundiæ *Conradi* filiâ, progenita; *Hermann*i Aleman-
 niæ Ducis an. 1012 defuncti soror; post mortem pri-
 mi mariti *Brunonis* Comitis, (cui genuerat *Lindol-*
sum Comitem an. 1038. 23 Aprilis defunctum) se-
 cundis nuptiis juncta fuit *Ernesto* Aleman. Duci,
 eoq; an. 1015, 30 Maij, relictis duobus filijs, *Ernesto*
 & *Hermann*o Alemanniæ Ducibus, morte sublato;
Gisela tertio illicitè nupsit *Cononi* sive *Conrado Salico*
 cognato, teste *Ditmaro* lib. 7, pag. 223. Is Impera-
 tor an. 1039, prid. Non. Junij, feria 2 Pentecostes, ho-
 ra diei sexta, dum pranderet subito functus est fato
Ultrajecti: quem secuta est *Gisela* Augusta an. 1043
Goslaria 16 Kal. Martij, (ut habent *Ursberg. Chron.*
Hildesh. & Chron. MS. Saxon. ad an. 1044. In H.
Contracto, corruptis fortè numeris, legitur 15 Kal.
 Maij) & *Spira* sepulta. Ejus encomium lege apud
Wipponem, qui nullibi scribit *Giselam* genus ducere
 à *Wesifalis* Comitibus de *Werla*: nugatur verò
Joannes Gravis Canon. Argentin. qui *Legem Salicam*
 à *Conrado Salico* Imp. dictam fabulatur.

Ibid. IMBRIPOLI.] Hæc iisdem verbis habet
Wolffherus in Actis *S. Godehardi* cap. 4 num. 28, &
Chron. MS. Saxon. ad an. 1027. *Browerus* pro *Im-*
bripoli supposuit *Werle. Ratisbonam* *Ditmarus* ap-
 pellat lib. 2 pag. 21, sive *Remesburg* *Bavarij* caput re-
 gni; *Annales* incerti auctoris apud *Pithceum* ad an.
 869 *Reganesburg*, & *chron. Hildesh. ad an. 1028* *Rege-*
nesburg, urbem quasi à pluvîâ dictam nominant; ut
 in

in Vita S. Eberhardi nostri *Salisburgensis Archiep.*
cap. 15 Imbriopolensis Episcopus pro *Ratisbonensi* scribitur: sed vera urbis etymologia non ab *Imbre*, sed à *Rego* fluvio ducenda est, ceu indicant hi versus lib. 5 Itinerarij:

Norica rura petit Regus conversus in Austrum.

Quæ Ratisbona mœnia celsa micant.

Regenburg veterum *Bavariae* Docum sedes ad *Danubium*, olim dicta fuit *Augusta Tiberij*.

Num. XC VIII. JUDICIO VII. EPISCOPOR.]
 In Actis S. Godehardi cap 4 num. 29 recensentur istit
Bruno Augustensis, *Eberhardus Bavenbergensis*, *Meginvvercus Paderbrunnensis*, *Meginhardus Wurzburgen-*
burgensis, *Hildivvardus CitiZensis*, *Sigebertus Min-*
denis Bruno Merzburgensis: & ibidem num. 30 nomi-
 natim exprimuntur XXIII Episcopi, & Abbates IV
 qui huic Synodo an. 1027 interfuerunt. Ubi tamen
 pro *Luzone Havesbergense*, siye *Halverbergense* le-
 gen dum cum MS. Chron. Saxon. ad an. 1027 *Luzo-*
ne Brandeburgense, qui in Chronico citato ad ann.
 1030 à *Musecone Polanorum Duce* captus abductus q̄
 scribitur. Vide quæ *Browerus* ex MS. Chron. hic
 notavit ad num. 100 pag 224. Fortasse *Adalbertus*,
 qui an. 1023, 6 Kal. Julij *Trajectensis* basilicæ dedica-
 tioni interfuit, *Havelbergensis* est Episcopus, quem
W Heda pag. 110 *Hammelburgensem* nominat.

Ibid. GEBEHARDUS FRATER J M P.] Chron.
 H Idesheim. ad an. 1027 *Godehardum* appellat: sed
 nostra lectio à MS. Chronico Saxon. firmatur. Hic
Gebehardus Conradi Imperatoris ex matre Adelheide
 frater

frater, Episcopus ordinatur Ratisbonensis, loco Gebhardi ejus nominis secundi 16 Kal. Maij defuncti, ut *H. Contract.* ad an. 1036.

Num. XCIX. PROXIMO ANNO.] *Brouverus* mendose legit *primo anno*, & locum concilij habiti vocat *Gezleci*, qui in autographo nostro *Gezlets*, in Actis S. Godehardi cap. 4 num. 30 *Gezlice*, in Chron. Hildesheim. ad an. 1028 *Gezlete* appellatur.

Num. C. MISACO SCLAVORUM PRINCEPS.] *Chron. MS. Saxon.* ad an. 1029. scribit *Conradum* Imp. *Albim* trajecisse, & in *Liczeke* copias contraxisse adversum *Misacorum* Polonum. Vide *Chron. Hildesheim.* ad an. 1029.

Num. CI. WALAHUSON.] Auctor *Speculi Saxonici lib. 3 Artic. 62.* *Walahusum* inter quinque Sedes Palatinas numerat. *Vilb. Heda*, pag. 84 in edit. *Buchelij*, diploma *Otonis I* recitat datum in palatio regio quod dicitur *Walahuson*, Est verò oppidum *Thuringia*, longè diversum à *Waldeshusio*, nunc ditionis *Monasteriensis*, aliàs *Bremensis*, oppido: neq; audiendus hic *Buchelius* in notis ad *Hedam* pag. 90.

Num. CIII. LACNI.] In autographum. In eodem pago *Lacni* situm fuit *Gardenebike*, in Comitatu *Herimanni* Comitit, infra Num. CXVII; & *Erpeffun*, pag. 60; num. 55. In diplomatibus *Ludovici Pij* Imperat. appellatur pagus *Logni* in *Angrarijs*. Diversus fortè est ab hoc pagus *Lainga*, in quo sita legitur in diplomate *Otonis I*, apud *Maderum*, curtis *Salta*.

Num. CIV. CADALOGO.] *Cadalogus* Episc. *Citicensis* successor *Hildevardi*, an. 1041 interfuit dedicatio-

ni Basilicæ S. Maria Transaquensis, Mimigardevordæ
4 Kal Januarij, Anno 1045: Cathelo Citicensis Ep. obiit,
cui Eppo successit, Lamb. Schafnaburg. Episcopi Ci-
zicenses Cathedrâ Naumburgum post translata, dicti
sunt deinceps Episcopi Naumburgenses.

Num. CV. BERNARDUS SPURIUS.] Vulgò
Wanbûrtich / qua voce in suo diplomate usus est
Conradus Imp. sic delirum appellamus Wahnwîtz,
Patberg haud longè abest Eresburgo sive Stadbergâ
oppido ad Dimelam fl. In monte constructum po-
stea castrum beneficio Episcoporum Paderbornensium
tenuere Comites de Patberg appellati: è quibus
Erpo Comes condidit Cœnobium virorum Ord. S.
Benedicti in Flechorp, quod nunc occupant Comites
Waldceenses. Hujus construendi causam habes in
Monumentis Paderbornensibus pag. 141. De Friderico
Paderbergio lege Gobelinum in Cosmodrom. etat. cap. 84.

Ibid. IN COMITATU HAHOLDI.] Hunc Co-
mitatû S. Henrici munificentia consecutus est Mein-
wercus, ut tradit Auctor noster Num. XXI: ubi pag.
336 opinatus sum Haholdum Comitem (conditorem
collegij Gesecensis circa an. 946, cujus foundationem
Otto I. anno 952 suo diplomate confirmavit,) filium
habuisse cognominem, à quo Meinwerci etiam eta-
te dictus fuerit Comitatus Haholdi: sed alterum Ha-
holdum, prioris filium, hætenus non reperi.

Num. CVII. SANNANABIKI.] Vulgò Sanne-
beck pagus est ditionis Paderbornensis, cujus dona-
tionis tabulæ datæ sunt anno 1031, 3 Non. Augusti, In-
dict. 14, in Immedeshusur.

N. B. Hæc reliquæ 3 Sannabiki ep
Böke in flechtensibus
Translata

Num. CVIII. TEMPORE AUTUMNALI.] Chron. MS. Saxon. ad an. 1031: *Imperator cum parva manu Saxonum Slavos autumnali tempore invasit, & Mifconem diu sibi resistentem regionem Liusizi cum aliquot urbibus & prada, qua prioribus annis in Saxonie partibus facta est restituere pacemq; juramento firmare coegit.* Ad i etiam Chron. Hildesh. ad an. 1031.

Num. CX. Cœnobij Paderbornensis dedicatio peracta est an. 1031. 4. Non. Novembr. hujus quoq; meminit Chron. MS. Saxon. ad eundem annum hisce verbis: *Meinwercus Patherbrunna Episcopus in suburbio Episcopij sui Monasterium construxit, & in honore omnium Sanctorum dedicavit, presentibus & adjuvantibus auctoritate sua Episcopis, Hunfrido Parthenopolitano, Godehardo Hildinshaimense, Sigiberto Mindense, in quo & Monachicum ordinem Cluniacensem instituit.* Verum quæ Auctor noster hoc & sequentibus numeris complectitur, evidentius cognoscentur ex ipsis pijsimi fundatoris tabulis, quæ sic habent: *In nomine sanctæ & individue Trinitatis. Rerum omnium creatorem Deum summum & incommutabile esse bonum, omnium constat ratione fidelium: cuius omnipotentiam aliquo indigere, superfluum est estimare vel credere. Quoniam verò in libro Salomonis scriptum invenimus, Divitiæ hominis redemptio animæ illius; & ab ipso auctore mundi præceptum legitur, Date eleemolynam. & omnia munda sunt vobis: restat, ut ex beneficijs ab eo nobis collatis, ob redemptionem animarum nostrarum qualiacumq; possimus in ejus servitio expendamus; pauperibusq; ejus mem-*

bris succurrendo, de mammona iniquitatis faciamus
amicos, qui nos recipiant in tabernacula eterna beatitu-
dinis. Hac igitur ratione ammonitus ego Megino ver-
cus utinam Episcopus! consilio & auxilio beate me-
morie Heinrici Imperatoris, pro remedio anima mee
parentumq; meorum, in suburbio Episcopi mei Mona-
sterium construxi, & in honore omnium Sanctorum de-
votissimè consecravi; ejusdemq; in dotem Ecclesiæ ex
hereditate parentum meorum, sive acquisitione, pro-
pria, prædia subtus nominata cum omnibus suis perti-
nentijs sollempniter tradidi, delegavi, concessi: *V*Vidun-
cum Ecclesiæ, *G*elendorp, *R*umbeke, *M*erebeke cum Ec-
clesiæ, *D*otenhufson, *V*Valmanninghufson, *R*ime, *D*ribu-
ri, *G*oltbeke, *H*avergo, *N*edere, *B*alehornon cum deci-
ma, *L*assethe cum decima, *V*Vambeke, *H*oënsele, *R*a-
dengheim cum Ecclesiæ & decima, *P*utten cum Eccle-
siæ & decima, & Ecclesiam in *V*oribusin; *T*esterbant
cum Ecclesijs *T*ulen, *H*ashtun, *G*ambron, *H*elvi, *N*iuve-
lon & decimis earum; *B*urgnon cum decima, & de *E*pi-
sopatu meo item *B*urgnon cum decima, *A*ndepo cum
decima, bonis meis centies restituta & redempta. Hac
igitur omnia præfato Monasterio à me collata cum suis
pertinentijs, terris videlicet cultis & incultis, mancipijs
utriusq; sexûs, villis, pascuis, pratis, silvis, venationi-
bus, aquis aquarumq; decursibus, piscationibus, molen-
dinis, vijs & invijs, exitibus & redibus, quasiis &
inquirendis, ceterisq; omnibus qua quomodocumque
donari possunt utilitatibus, in mundiburdium & tuiti-
onem omnipotentis Dei Sanctorumq; omnium commit-
to: ammonens & contestans sub nomine Domini nostri
Jesus

*Jesu Christi, ut nullus successor meus, siue alia aliqua
 persona magna vel parua contra Ecclesias Dei se uisens,
 foris aut intus eidem Monasterio rebusq; concessis seu
 concedendis aliquam violentiam seu rapinam ulla te-
 meritate inferre praesumat. Si quis autem de praefato
 Monasterio aliqua auferre vel minuere de thesauris vel
 praedijs injuste temptauerit, vel Monachis ibidem con-
 stitutis violentiam aliquam siue molestiam intulerit, omni-
 potentis Dei Sanctorumq; ejus iram atq; offensam in-
 currat; & in die iudicij, si non emendauerit, Domini-
 co maledicto subiaceat: Ite maledicti in ignem aeter-
 num, qui praeparatus est diabolo & angelis ejus. Con-
 stituimus autem & volumus, non census vel debiti, sed
 in uiolabilis causa dilectionis, ut Abbas praenominati
 Monasterij omni anno in dedicatione Ecclesiae suae Epi-
 scopum, si praesens est, Canonicosq; suos ad conuiuium
 inuitet; nichilq; aliud aliquid, praeter quod caritas di-
 ctauerit, aliquando persolvere cogatur. Defuncto uero
 Abbate, habeant Monachi potestatem Abbatem secun-
 dum Dei timorem eligendi: nec quisquam eis per ali-
 quam violentiam seu per malignum consilium in hac re
 obsistat. Hoc autem uotum meum Domine Jesu Christe
 peto ut clementer suscipias, tribuasq; ut quicumq; hanc
 traditionem nostram atque licentiam liberalem infrin-
 gere vel permutare quolibet ingenio temptauerit, ma-
 ledictionem & ultionem, quam in uasoribus Ecclesiaru
 tuarum praeparasti, incurrat. Actum in die consecra-
 tionis ejusdem Monasterij, anno ab incarnatione Do-
 mini MXXXI, Indictione XIII, III Non. Novembr.
 Praesentibus & adiuuantibus auctoritate sua Episcopis,*

Domno Hunfrido Paribenopolitano, Godebardo Hildesheimense, Sigeberto Mundense. Hanc autem traditionem Amolungus Comes summus matris Ecclesie advocatus manu sua suscepit, & regia potestatis banno in Comitatu suo stabilivit. Super his presentium atq; futurorum orationem nobis prodesse obsecramus, ut ipse mihi mercedem in die iudicij restituat, pro cuius amore hæc incæpi atq; perfeci. Inscriptio sigilli: † Meginovercus Paterburnensis Eps.

Ibid. BARDO WERTHENENSIS ABBAS.] Hujus sancti Abbatis nostri & Archiepiscopi Moguntini præclarum extat elogium apud Wosherum in Actis S. Godehardi cap. 4. num. 32. Chronicon Hildesheimense ad an. 1031 hæc de eo memorat: Arnolfus Pater Monasterij Herveldensis, ... proprio est honore privatus: In cuius loci vicissitudinem subrogatur Bardo Procurator Monasterij Werdunensis, suggestione Gisla Imperatricis: eidem vero Bardoni successit Geroldus Fuldensis Monachus . . . . . Anno Roma digrediens Cumis VIII Idus Aprilis ex hac vita migravit Cujus honoris principatum obtinuit Bardo, tunc nuper prælatus Abbas Herveldensi Monasterio. Eadem ferè habet Chronicon MS. Saxon. ad an. 1031, testaturque Bardonem primo Wertenensis Cœnobij Procuratorem fuisse: & ad an. 1051, Bardo Archiepiscopus Moguntinus in Fuldensi Monasterio, sub Monachica professione nutritus, indeque pro vita merito ad Pontificalem dignitatem provectus, virtutibus clarus in Christo quievit. S. Annonis Archiep. Colon. apud Surium 4 Decembr. in ejusdem Actis hæc sunt verba:

verba: *Simeon ille nominatissimus, quo Treviris incli-*
to gloriatur patrono; sed & Bardo sanctissimus, urbis
Moguntina decus, revera sanctitatis sue meritum plu-
rimis indicijs commendantes, omni quidem reverentia
jure sunt colendi. Ibidem cap. 12. *S. Bardo ad interpel-*
lationem S. Annonis Moguntia visum cæco resti-
tuit. Agunt etiam de *S. Bardone* Marianus Scotus,
 & Lambertus Schafnaburg. ad eofd. annos. Deniq;
 Herman, Contractus ad an. 1031 *Bardone* vita &
habitu Monachum venerandum appellat; & anno
 1051, Eadem æstate *Bardo venerabilis Moguntinae Se-*
dis ex Monacho Archiepiscopus, omni pietate & sancti-
tate mirabilis, tertio Idus Junij ab hac vita substractus,
multis post obitum claret miraculis. Sigebertus quoq;
 Gemblacensis ad an. 1051, *Bardo Moguntinus Epi-*
scopus obiit, cujus sanctitas per multam miraculorum
gratiam patuit. Fasti nostri Werthinenses vetusti re-
 censesque omnes consignant *S. Bardonis* nomen
 III Idus Junij: in Proprio etiam *Sanctorum Mogun-*
tinensium XI Junij agitur de *S. Bardone* sub ritu du-
 plici, pag. 51, ubi tamen in *Lectione V* dicitur obiisse
 4 Idus Junij. Anno 1036, 25 Maij feria tertia Rog-
 ationum *S. Bardo* cum *Herimanno Colon. Archiep. &*
Brunone Episc. Virciburgensi interfuit dedicationi
 Collegiate Ecclesie SS. Apostolorum *Petri & Andrea*
Paderbornæ, teste Anonymo nostro pag. 156. Ad
Trithem. Chron Hirsaug, ad an. 1031, & seqq. Nicola-
um Serarium Rerum Moguntiacarum lib. 5. Bernar-
dum à Mallinckrot de Archicancellarijs pag. 129 edit.
Monaster. Bucelin. in Catalogo Abbatum VVerthinen-
suum

sum pag. 313. Vidi iconem in quâ *S. Bardo Fundator Monasterij S. Jacobi Ord. S. Benedicti* Moguntia representatur. Acta ejus olim conscripta eruditi excidisse deplorant.

Num. CXV. IMPERIALI PRÆCEPTO.] *Conradus Imp.* foundationem Cœnobij Paderbornensis suo diplomate ratam habuit *Anno Domini incarnationis MXXXII, XVII Kal. Febr. Indiēt. XV, Anno Conradici secundi Regni VIII, Imperij autem V. Adum Paderbrunnon Odalricus Cancellarius vice Bardonis Archiepiscopi recognovit.* Hæ temporum notæ habentur in apographo typis edito, & à *Ferdinando I* electo Roman. Imperatore Augusto an. 1628 cum alijs diplomatibus, rogante *D. VVilhelmo Ruvio Abbate Abdinghoffensi* 20. Novembris *Viennæ* confirmato.

Num. CXVII. HILTIWARDESHUSUN.] Cœnobium olim Monialium Ord. S. Benedicti situm ad *Vilurgim* infra *Mundam* & confluentes *VVerra* & *Fulda*, vulgo *Hilberthausen*; de quo *Chron. MS. Saxon.* ad annum 1000: *Cœnobium quod dicitur Helmvvardeshusen, & sibi vicinum Hildvvardeshusen in superiori parte fluminis (Vilurgis) situm, ab Ekkhar-do Comite fundantur.* *Tagmarus* in *Actis S. Bernwardi Episc. Hildesheim.* apud *Surium* cap. 26 scribit *Abbatiam Hildevvardeshusensis Ecclesie S. Bernwardo ab Imperatore traditam, & solemnè ab ipso dedicatione devotissime consecratam, & divino servitio excultam, pluribusq; beneficijs ac donis ab eo ditatam: ubi etiam sua matertera Matris regimen agebat.* Hanc *Roibegardem* digna memoria *Hildevvardeshusensis* Eccle-

Ecclesia Abbatiſſam laudat Tangmarus cap 36 mortis ſuæ anno 1006 præſciam, quæque die Chriſto naſcenti ſacrâ puriſſimam Deo animam reddiderit. *S. Henricus Imp. & conſectalis ejus Cunigundis Imperatrix Auguſta* protomartyri ſancto Stephano atque *Vito* martyri in *Hiltvvardeshuſon* Monafterio, in villa *Gemmet* in pago *Logni* in Comitatu *Herimanni* jugera ſexaginta ſex cum ſuis pertinentijs, interventu *Meinwerchi Pazerbrunnensis* Episcopi, in proprium tradiderunt anno *MXXVI*, Indiæ *XV*. Actum *Couphunga*. Cùm ſuperiori ſeculo *Elisaberha Joachimi I* Elect. *Brandeburgici* filia, *Erici Senioris Ducis Brunsvicensis* anno 1540, 26. Julij defuncti vidua, anno 1542 multa pro arbitrio in rebus ſacris novaret, antiquato priſco vivendi præcandiſque ritu, obtruſit Monafterijs in terris *Gotingenſi* ac *Calenbergenſi* ſitis, menſe Junio an. 1543 nova dogmata ritusque ab orthodoxâ fide alienos auctore potiſſimum *Antonio Corvino*, homine fidei ac ſacri inſtituti ſui deſertore, Lutherique aſſectâ, Verùm *Ericus Junior* Dux, *Erici & Elisaberha* F. rerum potitus, anno 1547 in *Hiltvvardeshuſano*, ceterisque Cœnobijs Romana ſacra, cultumque veterem cum religioſo habitu reſtituit: tenuitque ea deinceps tranquillitas ad annum uſque 1584, quo rebus humanis 6 Idus Novembris exemptus eſt *Ericus Dux Junior*, & mox abolitis ſacris Romanis, Cœnobiâ ab illo reſtituta in deplorandam ruruſum vaſtitatem, calamitatesque retruſa ſunt, è quibus nondum emerſerunt.

Num. CXXI. PROXIMO ANNO] Videlicet 1033, quo Imperator natalem Domini Patherbrunna, Pascha Neumagen 22 Aprilis feriavit: ubi Geroldus Werthinenfis Abbas in signe à Conrado Imp. diploma 4 Kal. Maji obtinuit, cujus synopsis vide apud Bucelin. in Catalogo Abbat. Werthinen. pag. 313. Tabulas vero, quibus hic memoratur Imperator Meinverco restituisse Comitatum Dodiconis, quem imprudens donaverat Ariboni Archiep. Moguntino, integras habes in Monument. Paderbornensibus pag. 161. De Castello Limburg, quod Conradus Imp. in Cœnobium Ordinis nostri convertit, consule Urspergensis Chronicon in gestis Conradi Cæsaris, Bucelin. &c.

Num. CXXII. REVERSO WINONE] Secundo Abbate Helmwardeshufano, quem Hierosolymam à Meinverco missum num. 20 legisti. Idem Anno 1033 Indiēt. 1, 12 Kal. Junij, Northuse à Conrado Imp. obtinuit potestatem construendi mercatum, constituendi monetam, accipiendi telonium in loco Helmwardeshufano dicto, in Comitatu Bennonis Comitum, & in pago Angerisito: ubi etiam Imperator totius publicæ functionis negotium decernit colendum, haud secus quàm Moguntia, Colonia & Trutmannia. Burchardus Cancellarius vice Bardonis Archicapellani recognovit diploma.

Num. CXXIII. Nomina prædiorum in Broweri editione mendosè expressa aut omissa, ex autographo Auctoris integritati suæ restitui.

Num. CXXIV. IN VIGILIA PENTECOSTES NON. JULII.] Obijt igitur B. Meinvercus anno
MXXXVII.

MXXXVI. Nonis Junij Indict. IV, sepultusque est,
 uti vivus iusserat, in crypta templi SS. Petri & Pauli
 Apostolorum Paderbornæ; ubi quid apud Deum
 promeruerit, inquit scriptor vitæ, fideliter deposcens,
 salubriter experitur. Sub Conrado deinde Abbate an.
 1376. 25 Aprilis è crypta translatus est in chorum
 ejusdem templi, ubi sepulchrum ejus elevatum ho-
 dieque visitur. Vestis ejus sacerdotalis, (casulam vul-
 gò dicimus:) cum qua tumultatus fuerat, in transla-
 tione reperta est incorrupta: ejus forma describitur
 pag. 230. R. P. Papebrochius in Appendice ad XIX
 Aprilis, agens de S. Emma, num. 4. pag. 963 notat in
 Alberto Stadenf, quòd verbis Adami, quæ in suum
 Chronicon transtulit, nihil addiderit, ne quidem ap-
 pellationem Sancti, *Meginvverko* debitam: ego ab hac
 appellatione etiam consultò abstinui, exemplo *Chri-*
stophori Brovveri, qui principio operis sui de *Vitis*
Illustrium & Sanctorum virorum per Germaniam,
 præfationi ad Lectorem subjungit menda quæ in su-
 am editionem irrepsère, monetque in paginarum
 frontibus in *Meinverco* pro Sancto legendum *Bea-*
to. Verùm Papebrochius loc. cit. num. 5 immeritò
 Scriptorem vitæ *B. Meinverci* his verbis castigat:
 Et verò qui possit non aliquot post secula scripsisse vi-
 deri, qui in referenda ipsa Sancti morte, pridie Penteco-
 stes anno seculi XI quinquagesimo obitâ; adeo turpiter
 erravit, ut, quoniam Idibus Junij S. Meinvercus co-
 litur, iisdem etiam obiisse crediderit; non animadver-
 tens quòd eo anno, juxta Paschales cyclos, Pentecoste ce-
 lebratum fuerit III Idus Junij: qui dies cum minimè
 idone-

*idoneus esset faciendis exequiis pridie defuncto Episcopo, dilata sunt hæc usque in feriam III Pentecostæ, hæc hebdomada in ipsas Idus cadentem: & sic ea annuo illius festo deinceps obligata manserunt. Immeritò, inquam, hæc in Auctorem nostrum dicit Papebrochius, cum hic prorsus culpâ vacet. Scribit B. Meinvercum, peractâ an. 1036, 25 Maji, dedicatione Bustorffensis templi, pijsimè defunctum Nonis Junij in vigilia Pentecostes, quo nihil est in hac historia certius: ita enim habet Chron. Hildesheimense ad an. MXXXVI: *Meinvercus Patherbrunnensis Episcopus Nonis Junij obiit, cui Ruodolfus Herveldia Abbas successit.* Chronicon quoq; MS. Saxoniz, & Gobelinus Persona in Cosmodromio *Etate 6. cap. 53. pag. 214.* ad annum 1036 obitum B. Meinwerici consignat. Non igitur *turpiter erravit* Encomiastes Meinwerici: sed Papebrochius ipse incuriosus hic fuit, cùm B. Meinvercum decessisse putavit an. M. quinquagesimo, quo juxta *Paschales cyclos Pentecoste celebrata fuerit III Idus Junij; ipsaq; Idus annuo Meinwerici festo deinceps obligatas mansisse: Nam B. Meinvercus, velut ostensum est, vitâ functus est anno 1036, ipsis Nonis Junij: quo die agunt de B. Meinverco Gelenius, & Theodorus Rhay in Animab. Illustrib. Julia, Clivia &c. alijsq; ab eo citati Auctores, Martyrologium Bustorffianum, & Necrologium Abdinghoffense, quod ita habet: Nonis Junij, memoria sollemnis domini ac patris nostri Meinverci Episcopi. Si ex sententia Papebrochij B. Meinvercus obiisset anno 1050, incidisset feria 3 Pentecostes in Nonas Junij, non vero in ipsas Idus, velut per incogi-**

incogitantiam videtur posuisse *Papebrochius*, ideoq; etiam veniam meretur ab æquo Lectore : quem ego etiam atq; etiam obsecro, uti in observatorum in his notis errorum gratiam mihi quoq; faciat, suisq; locis sequentia addat.

*Pag. 283. lin. 25 post An. 922, adde, Tomo 2. Capit. Reg. Franc. apud Baluz. col. 300 legitur Hunwardus Ep. Pads ipsaq; tabulæ alias habent temporum notas. Pag. 310 lin. 30 adde, ex Ditmari libr. 6 hæc de Silvestro P. M. refert : Pag. 311 lin. 11 post cap. 10. subde, & Nonnosius in Actis S. Henrici Imp. cap. 1. Ibid. lin 17, post illas voces, ab hoc seculo, adde: Leo Ostiensis, in Chron. Casinen. lib. 2 cap. 24, describit situm Paterni non longè ab urbe Castellina. Pag. 314 lin. 2, post voculam fuit, adnecte ista: Anno 929 Indiçt. 2, 16 Kal. Octob. Henricus Auceps donat conjugi suæ Reginae Mathildæ prædia sua in *Quitlingaburg, Palithi, Norihusa, Gronau, Duderstern*, cum civitatibus & omnibus ad prædicta loca pertinentibus. Actum in *Quitlingaburg*. Aliquot deinde à morte Edith Reginae annis, *B. Mathildis* Abbatiam in prædio suo *Palidi* construxit, ejusque loci fundationem *Otto I Imp.* suo diplomate, anno 952, 16 Kal. Maji in *Palithi* ratam habuit, donans eidem Cœnobio plures fundos, decimasq; per parochiam Ecclesiæ *Palidensis*, ut habent tabulæ à *Madero* editæ. Lege etiam cap. 4 *Vitæ B. Mathildis num. 77, a. d. 14 Maji. Polide*, seu *Pælde* Monasterium sæculo XII translatum videtur à *S. Noriberto* ad *Pramonstratenses*, ut colligitur ex *Engelhusio* à *Madero* edito, p. 26, lib. de *Vetustate Domus Brunsvic. &c.**